БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 172 (16.862). | 26 июль 1977 йил, сешанба | Баҳоси 2 тийин.

Ипатоволиклар ташаббуси асосида

БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

ҚАРШИ («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали). Улуғ Октябрнинг шонли 60 йиллик юбилейига муносиб совға тайёрлаш учун меҳнат қилаётган Косон районидаги «Ғаллачи» совхозининг деҳқонлари катта ғалабани қўлга киритдилар. Давлатга планда кўзда тутилган 3700 тонна ўрнига 4 минг тонна аъло сифатли дон топшириб, беш йиллик планни шараф билан бажардилар. Бу муваффақиятга Ж. Холниёзов, С. Тоғаев, Ў. Бозоров ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг ғаллакорлари катта ҳисса қўшдилар.

Ипатоволик ватанпарварлар ташаббусига қўшилган совхоз ғаллакорлари дон топширишни қизғин давом эттиришяпти.

АНИҚ РЕЖАЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари, пахта заводлари ва тайёрлов пунктларининг 1977 йилги пахта ҳосилини териш ҳамда тайёрлашга ҳозирлиги тўғрисида»ги қарорини хўжалигимиз меҳнат аҳли ўртасида атрофлича ўрганиб чиқиб, шу асосда аниқ режалар белгилаб олмоқдамиз.

Юбилей йилида биз мавжуд 820 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 32 центнер ўрнига 42 центнердан пахта хирмони кўтаришга, ҳосилнинг асосий қисмини «зангори кема»лар ёрдамида териб олишга аҳд қилганмиз. Пахта териш ва ташиш агрегатларини мавсумга шайлаш ишлари охирига етай деб қолди. Н. Нишонов Х. Алимов. А. Аллаёров. В. Илёсов каби механизаторларимиз бу йилги мавсумда ўз агрегатлари билан кўплаб пахта териб беришга аҳд қилишган. Чунончи, моҳир механизатор Воис Илёсов ўтган терим мавсумида 180 тонна пахта териб берган эди, бу йилги мақсади — 280 тонна!

Биз қарорда алоҳида таъкидлаб ўтилганидек, терим мавсумига пухта тайёргарлик кўриш билан бир қаторда, ғўза парваришини ҳам мунтазам давом эттиравераМиз. Гектаридан камида 42 центнердан «оқ олтин» йиғиб-териб оламиз. «Ҳурмат Белгиси» ордени кавалери Суннат Тошхўжаев ва Баҳром Умаров ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг азаматлари эса гектаридан 50-60 центнердан юқори сифатли дурдона териб оладилар.

Мутал АБДУЛЛАЕВ,
Чиноз районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси.

РЕВОЛЮЦИОН БАЙРАМ МУНОСАБАТИ БИЛАН

КУБА КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ, КУБА РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ КЕНГАШИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ УРТОҚ

ФИДЕЛЬ КАСТРО РУСГА

Азиз ўртоқ Фидель Кастро!

Куба Республикасининг революцион байрами — миллий қўзғолон кунининг 24 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети, бутун совет халқи номидан ва шахсан ўз номимиздан Сизга, Куба Коммунистик партиясининг Марказий Комитетига, Куба Республикасининг Давлат кенгаши ва Министрлар Советига, бутун қардош Куба халқига самимий салом ва қизғин қутловлар йўллаймиз.

Монкада казармасига қилинган қаҳрамонона штурм Куба революциясининг муқаддимаси бўлди, бу революция халқни эксплуатация ва зулмнинг ҳамма формаларидан халос этди. Америкада биринчи социалистик давлатнинг ташкил топишига олиб келди. Ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида революция эришган ажойиб муваффақиятлар марксча-ленинча таълимотнинг ҳаётийлигини тасдиқлаб турибди, мустамлакачилик кишанларидан халос бўлган ёш давлатларга илҳом манбаи бўлиб хизмат қилмоқда.

Коммунистлар, барча совет кишилари қардош Куба халқининг Куба Коммунистик партияси I съезди қарорларини бажаришдаги, социализмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришдаги ва социал проблемаларни ҳал этишдаги, социалистик демократия ва давлатчиликни ривожлантиришдаги муваффақиятлари билан астойдил қувонадилар.

Куба Республикаси социалистик ҳамдўстликнинг мустаҳкам, ишончли бўғини бўлиб қолди. У социалистик давлатлар қудратини ва жипслигини янада мустаҳкамлашга, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг фаолиятига, социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини амалга оширишга салмоқли ҳисса қўшмоқда. Социалистик Кубанинг бутун дунёда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш, мустамлакачиликка ва империализмга қарши, ўз тақдирини мустақил ҳал этиш ҳуқуқи учун курашаётган халқларга ёрдам беришдек олижаноб муддаони кўзловчи ташқи сиёсати халқаро майдонда кенг кўламда эътироф этилмоқда.

Мамлакатларимиз ўртасида ҳамма соҳалардаги қардошлик алоқалари кўп қиррали теран характер касб этди, бу алоқаларни сидқидил ҳамжиҳатлик, ҳурмат, ишонч ва ўзаро ёрдам руҳидаги чинакам интернационалистик муносабатларнинг намунаси, деса бўлади. Совет коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС XXV съезди ва Куба Компартияси I съездининг партияларимиз, давлатларимиз ва халқларимизни янада ўзаро яқинлаштиришга қаратилган йўлини қизғин маъқулламоқдалар, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосидаги ҳар тарафлама Совет — Куба ҳамкорлигини бундан буён ҳам ривожлантираверадилар.

Куба халқининг шонли ва революцион байрами куни шахсан Сизга азиз ўртоқ Фидель Кастро, Кубанинг барча коммунистларига, меҳнаткашларига социализм қурилишида чин кўнгилдан янги шонли зафарлар тилаймиз.

Яшасин Совет Иттифоқи ва Куба Республикаси халқлари ўртасидаги абадий бузилмас дўстлик!

Л. БРЕЖНЕВ. А. КОСИГИН.

ҚАРДОШЛАР МУСОБАҚАСИ— ЯНГИ ЗАФАРЛАР ГАРОВИ

ОЗАРБАЙЖОН, ТОЖИКИСТОН, ТУРКМАНИСТОН ПАХТАКОРЛАРИ ЎЗАРО ТЕКШИРИШ БРИГАДАЛАРИНИНГ ҚИММАТЛИ ТАКЛИФ ВА ТАВСИЯЛАРИНИ ДАРҲОЛ АМАЛДА ҚЎЛЛАНИШ— РЕСПУБЛИКАМИЗ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ МУҚАДДАС ИШИДИР.

Суратда: Озарбайжон пахтакорлари ўзаро текшириш бригадаси аъзоларини Тошкент аэропортида кутиб олиш пайти.
Р. Шамсуддинов фотоси (ЎзТАГ).

ЎЗБЕК ДИЁРИДАГИ ҚАРДОШЛИК УЧРАШУВЛАРИ

Мамлакатнинг пахтакор республикалари — Озарбайжон, Тожикистон, Туркманистон вакиллари юбилей йили социалистик мажбуриятлари қандай бажарилаётганлигини текшириш учун 25 июль куни Ўзбекистонга келдилар. Мусобақадош дўстлар яхши анъанага кўра пахтадан мўл ҳосил тўплаш учун курашнинг ҳал қилувчи босқичида ўзаро текшириш ўтказиб турадилар. Қардошлик учрашувлари қишлоқ меҳнаткашларини илғор тажриба билан бойитади, экин ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун ҳамма имконият ва резервлардан тўлароқ фойдаланишларига ёрдам беради.

Тошкентга келган Озарбайжон пахтакорлари делегациясига Озарбайжон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри Н. Г. Рустамов бошчилик қилмоқда. Делегация Тошкент, Самарқанд, Жиззах ва Наманган областларининг колхоз ва совхозларида бўлади.

Тожикистон ССР тайёрлаш министри У. Я. Яхшибоев бошчилигида Тожикистондан ўзаро текшириш бригадаси Сурхондарё областининг Сариосиё районига келди. Меҳмонлар группа-группа бўлиб Сурхондарё областидан ташқари Андижон, Фарғона ва Сирдарё областларининг хўжаликларига ҳам борадилар.

Қардош Туркманистон вакиллари Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Бухоро ва Қашқадарё областларидаги колхозчилар ва совхоз ишчиларининг ишлари билан танишадилар. Қорақалпоғистоннинг Хўжайли районидаги далаларни кўришдан иш бошлаган шу ўзаро текшириш бригадасига Туркманистон ССР қишлоқ хўжалик министри К. Сахатмуродов бошчилик қилмоқда.

(ЎзТАГ).

МУСОБАҚАДОШ ДЎСТЛАР САРИ

Ўзбекистоннинг ўзаро текшириш делегацияси 25 июль куни Тошкентдан Бокуга жўнаб кетди. Делегация ўзбек деҳқонлари билан мусобақадош қардош Озарбайжон пахтакорларининг фаолияти билан танишади. Делегацияга Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири Х. М. Мажидов бошчилик қилмоқда. Делегация составида илғор пахтакорлар, хўжаликларнинг агрономлари, партия, совет ходимлари, илмий муассасаларнинг вакиллари бор.

(ЎзТАГ).

ОЗАРБАЙЖОНЛИК ДЎСТЛАР ИЛҒОРЛАР ТАЖРИБАСИНИ ЎРГАНМОҚДАЛАР

ЯНГИБОЗОР (Тошкент области), 25 июль. (ЎзТАГ). Озарбайжондан келган ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари Юқори Чирчиқ районидаги хўжаликларда бўлиб, юбилей йили социалистик мажбуриятлари қандай бажарилаётганлигини текширдилар.

Меҳмонлар «Ленинский путь», «Ўзбекистон», «Политотдел», Свердлов номли колхозларда ҳамда бошқа хўжаликларда ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг ҳолати, машина-механизмларнинг йиғим-теримга ҳозирлиги билан қизиқдилар.

Озарбайжонлик пахтакорлар «Правда» колхозининг СССР Олий Совети депутати Анатолий Кан бошлиқ бригадаси пахтазорларига юксак баҳо бердилар. Бу бригада аъзолари 60 центнерлик ҳосил учун курашмоқдалар. Бу ерда яхши парвариш қилинган ғўзалар барq авж. Бригада агротехниканинг энг янги ютуқларидан моҳирлик билан фойдаланмоқда.

Юқори Чирчиқ районининг пахтакорлари, — дейди ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда Мирбашир район партия комитетининг иккинчи секретари М. А. Рафиев, — ғўза тупларининг энг юқори зичлигига эришдилар — ҳар гектар ерда 130 минг тупдан ғўза бор. Бу эса биздагига нисбатан 30 минг туп кўпдир. Чигитни кенг қаторлаб экиш усули, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг биологик методи диққатга сазовордир. Биз буларнинг ҳаммасини ўзбек дўстларимиздан ўрганиб олиб, ўз практикамизда қўлланамиз.

Меҳмонлар бир қанча хўжаликларда аниқланган айрим камчиликларни ҳам қайд этдилар: чеканка етарли даражада тез суръатлар билан олиб борилмаяпти, айрим майдонларни сифатлироқ суғориш талаб қилинади, карталарнинг четларида бегона ўтлар борлиги маълум бўлди. Ана шу мулоҳазалар юзасидан камчиликларни бартараф этишга қаратилган чоралар кўрилди.

Ўзаро текшириш якунларини чиқарган вақтда Юқори Чирчиқ районидаги хўжаликларнинг вакиллари иштирок этдилар. Бу ерда мўл ҳосилни йиғиштириб олиш соҳасида ипатоволикларнинг усули тўғрисида гап борди. Ўзбекистон деҳқонлари ҳам ана шу пешқадамларнинг усулидан фойдаланмоқдалар. Йиғим-терим даврида социалистик мусобақа шартномасини тузиш ҳақида келишиб олинди. Юқоричирчиқликлар ҳосилнинг 95 процентини машиналар билан энг қулай агротехника муддатларида териб олишни, гектар бошига 42 центнердан хирмон кўтаришни мўлжалламоқдалар, бу эса ўтган йилдагидан анча кўпдир. Озарбайжондаги Мирбашир районининг пахтакорлари ўз навбатида ҳосилнинг 60 процентини машиналар билан териш ва ҳар гектардан олинадиган ҳосилни 30 центнерга етказиш мажбуриятини олдилар.

Қардош республикадан келган ўзаро текшириш бригадаси Тошкент областидаги қишлоқ меҳнатчиларининг ишлари билан танишишни давом эттирмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ЭКОНОМИКАСИНИНГ УЛКАН ОДИМИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ 1977 ЙИЛ БИРИНЧИ ЯРМИДА БАЖАРИЛИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Республика меҳнаткашлари КПСС XXV съезди, Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди қарорларини амалга ошира бориб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига кенг авж олиб кетган социалистик мусобақа асосида, СССР Конституцияси лойиҳасининг умумхалқ муҳокамаси туфайли вужудга келган юксак сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги жўш урган бир вазиятда халқ хўжалигини ривожлантириш, халқнинг моддий фаровонлиги ва маданий савиясини оширишда янгидан-янги муваффақиятларга эришдилар.

I. САНОАТ

Саноат маҳсулотини реализация қилиш ҳажми ҳамда буюмларнинг кўпчилик энг муҳим турларини ишлаб чиқариш ярим йиллик плани ошириб бажарилди.

Саноат ишлаб чиқаришининг ўсиши ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 3,9 процентни ташкил этди.

Ярим йил мобайнида **меҳнат унумдорлиги** 2,5 процент ўсди. Ишлаб чиқаришни ўстиришнинг бешдан уч ҳиссасидан кўпроғига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди

Химия ва нефть химияси саноатида саноат маҳсулотининг ҳажми 1976 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 2 процент, машинасозлик ва металлни қайта ишлашда 11 процент, ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноатида 5 процент, бинокорлик материаллари саноати ва енгил саноатда 3 процент, ун-крупани ҳам қўшиб ҳисоблаганда озиқ-овқат саноатида 5 процент ўсди.

Қорақалпоғистон АССР, барча областлар ва Тошкент шаҳри саноати маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планини ошириб бажарди.

Айрим министрликлар ва идоралар маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планини қандай бажарганликлари, саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни ва меҳнат унумдорлигини қандай суръатлар билан ўстирганликларини қуйидаги маълумотлардан билиш мумкин.

	Маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планининг бажарилиш проценти	1977 йилнинг 1 ярмида 1976 йилнинг 1 ярмига нисбатан процент ҳисобида: Ишлаб чиқариш ҳажми	Меҳнат унумдорлиги
Умумиттифоқ министрликлари корхоналари бўйича:			
Газ саноати министрлиги	99,97	99,4	99
Нефть саноати министрлиги	103	91	93
Кўмир саноати министрлиги	103	103	102
Химия саноати министрлиги	100,7	102	101
Электротехника саноати министрлиги	102	109	108
Химия ва нефть химияси машинасозлиги министрлиги	102	109	109
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги	103	105	106
Автомобиль саноати министрлиги	102	103	105
Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги	101	105	105
Қурилиш йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги	100,3	100,2	99,2
Енгил ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ва рўзғор асбоблари министрлиги	95	108	104
Целлюлоза-қоғоз саноати министрлиги	103	102	102
СССР Министрлар Совети ҳузуридаги микробиология саноати бош бошқармаси	102	98	99
Иттифоқ-республика ва республика министрликлари ҳамда идоралари корхоналари бўйича:			
СССР Қора металлургия министрлиги	100,6	103	92
СССР Рангли металлургия министрлиги	101	101	100,7
СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги	99,7	99,4	97
Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлиги	103	110	108
Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги	100,4	101	102
Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги	102	106	104
Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги	104	100,8	101
Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги	104	102	101
Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Узплодоовощвинпром» аграр-саноат бирлашмаси	104	112	109
Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлиги	103	104	104
Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Балиқ хўжалиги давлат комитети	111	101	101
Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги	104	111	107

(Давоми иккинчи бетда).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Тошкент шаҳридаги саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилик турларини ишлаб чиқариш юзасидан юбилей йили етти ойлик давлат планини муддатидан аввал, 25 июль куни бажардилар.

Ой охиригача қўшимча равишда бир неча миллион сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинади.

* * *

Тошкент областидаги саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулотни реализация қилиш ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилигини ишлаб чиқариш етти ойлик планини муддатидан илгари, 25 июль куни бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Пойтахт областининг меҳнатчилари ойнинг қолган кунларида пландан ташқари 78 миллион сўмлик турли маҳсулот реализация қилиш тўғрисида сўз бердилар.

* * *

Қорақалпоғистон АССРнинг саноат корхоналари маҳсулотни реализация қилиш етти ойлик планини муддатидан анча аввал — 23 июль куни бажардилар. Автоном республикадан келган рапортда, ой охиригача планга қўшимча равишда 8,2 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади, дейилади.

* * *

Самарқанд областидаги саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулотни реализация қилиш юбилей йили етти ойлик планини 25 июль куни адо этдилар. Июль ойи давомида 16 миллион сўмлик ҳар хил саноат маҳсулотларини қўшимча равишда реализация қилиш мўлжалланмоқда.

* * *

Ўзбекистон мебель саноати корхоналарининг коллективлари маҳсулотни реализация қилиш юзасидан беш йилликнинг иккинчи йили етти ойлик программасини муддатидан барвақт, 25 июль куни бажариб қўйдилар. Ой охиригача қўшимча равишда яна 1,3 миллион сўмлик мебель реализация қилиш мўлжалланмоқда. Мебелчилар юбилей йилининг охиригача халқ учун пландан ташқари мол етказиб бериш ҳажмини 2 миллион сўмликка етказишга сўз бердилар.

* * *

«Узплодоовощвинпром» аграр-саноат бирлашмасига қарашли саноат корхоналари, ишлаб чиқариш-аграр бирлашмалари ва совхоз-заводлар маҳсулотни реализация қилиш етти ойлик планини муддатидан анча аввал — 21 июль куни бажариб бўлдилар. Ой охиригача қолган кунлар ичида 6,7 миллион сўмлик — коллективнинг аввалги социалистик мажбуриятида кўзда тутилганидан ярим миллион сўмлик кўп қўшимча маҳсулот реализация қилиш мўлжаллаб қўйилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ЭКОНОМИКАСИНИНГ УЛКАН ОДИМИ

(Боши биринчи бетда).

Саноат маҳсулотининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш умуман республика бўйича қуйидагича бўлди:

	1977 йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқарилди	1977 йилнинг 1 ярмида 1976 йилнинг 1 ярмидагига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергия — миллиард киловатт-соат ҳисобида	17,1	100,7
Минерал ўғит (шартли бирликларда) — минг тонна	2814,7	96
Кучланишли трансформаторлар — минг киловольт-ампер	3246	114
Бронекабель — минг километр	9,7	102
Компрессорлар — дона	3088	109
Текисловчи машиналар — дона	280	75
Тракторлар — минг дона	12	102
Трактор прицеплари — минг дона	18,6	99
Трактор культиваторлари — минг дона	10,8	96
Пахта териш машиналари (физик бирликларда) — минг дона	4,6	108
Электр кўприк кранлари (махсус кранлардан ташқари) — дона	465	98
Экскаваторлар — дона	711	99,2
Йиғма темир бетон конструкциялари ва деталлари — минг куб метр буюм	2103	103
Бинокорлик ғишти — миллион дона	848	97
Асбоцемент шифер — миллион шартли плита	146,1	101
Қоғоз — минг тонна	13	100,4
Мебель — миллион сўмлик	44,8	110
Рўзғор холодильниклари — минг дона	45	77
Газ плиталари — минг дона	123	82
Пахта толаси — минг тонна	932,4	102
Ипак — тонна	758,1	107
Каноп толаси — минг тонна	14,9	103
Пайпоқлар — миллион жуфт	19,7	104
Ички трикотаж — миллион дона	15,2	100,6
Устки трикотаж — милион дона	8,4	120
Чарм пойафзал — миллион жуфт	13,5	104
Гўшт (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	54,6	100,8
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти сутга айлантириб ҳисоблаганда (давлат ресурслари ҳом ашёсидан) — минг тонна	192,3	105
Ўсимлик мойи (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	245,7	101
Консерва — миллион шартли банка	91,2	120
Маданий-маиший ва хўжалик буюмлари (комплект узель ва деталларни ҳам қўшиб ҳисоблаганда) — миллион сўмлик	165,6	111

1976 йилнинг биринчи ярмига қараганда кўмир қазиб олиш кўпайди, пўлат, қишлоқ хўжалик машинасозлиги маҳсулотининг кўпчилик турларини ишлаб чиқариш ортди. Шунингдек, шойи газлама, гилам ва гилам маҳсулотлари, ўсимлик мойи, кондитер ва макарон маҳсулотлари сингари халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ошди.

Қатор ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналарда саноат маҳсулотининг жами ошиши меҳнат унумдорлигини ўстириш ҳисобига бўлди, фойда олиш, товар маҳсулоти таннархини камайтириш, шунингдек, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариши самарадорлигини белгиловчи бошқа техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича ҳам планлар ошириб бажарилди.

Шу билан бирга республика саноати ишида камчиликлар ҳам содир бўлди. Олтингугурт, дизель, марказдан қочувчи насослар, цемент, бинокорлик ғишти, темир-бетон конструкциялари ва деталлари, ип газлама, чинни-фаянс идишлар ва маҳсулотнинг бошқа баъзи турларини ишлаб чиқариш плани бажарилмай қолди. Айрим ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналар маҳсулотни реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ўстириш, тегишли турда ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш топшириқларини бажармадилар. Янгидан ишга туширилган баъзи қувватлар секин ўзлаштирилмоқда.

* * *

Илмий тадқиқот, лойиҳа, конструкторлик ташкилотлари, бирлашмалари ва корхоналари **фан-техника тараққиёти** проблемаларини ҳал этиш соҳасидаги ишларни давом эттирдилар.

Биринчи ярим йилликда халқ хўжалигига йилига салкам 50 миллион сўм самара келтирадиган 20 мингтадан зиёд ихтиро ва рационализаторлик таклифлари жорий этилди.

Ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш, ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш, илғор технологияни жорий этиш туфайли ишлаб чиқариш бирлашмалари, корхоналарнинг техника-иқтисодий кўрсаткичлари ва улар ишлаб чиқараётган маҳсулот сифати яхшиланди.

Электротехника саноатида, трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлигида, бинокорлик материаллари саноатида, енгил ва озиқ-овқат саноатида ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналар маҳсулотларнинг янги турлари ўзлаштирилди ва уларни ишлаб чиқариш бошланди.

Олий категориядаги сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайди.

1977 йил 1 июлдаги маълумотга кўра, 1039 буюмга давлат Сифат белгиси берилган.

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари баҳорги дала ишларини уюшқоқлик билан ўтказдилар ва дон экишни қисқа муддатларда ниҳоясига етказдилар.

1977 йилда барча категориялардаги хўжаликларда 3,8 миллион гектар **майдонда экин етиштирилмоқда.**

Экиш даврида ғўзани парвариш қилишнинг прогрессив усуллари кенг қўлланилди.

Колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажара бориб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини парвариш қилиш ва мўл ҳосил тўплаш юзасидан агротехник тадбирларни олиб бормоқдалар.

Дон етиштирувчи хўжаликлар бошоқли дон экинлари ҳосилини йиғиштириб олишни ниҳоясига етказмоқдалар.

Колхозлар ва давлат қишлоқ хўжалик корхоналарида ҳамма жойда пичан ўриш ва озуқа тайёрлаш ишлари олиб борилмоқда.

Колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро қишлоқ хўжалик корхоналарида **маҳсулдор чорва моллар ва паррандалар сони** 1976 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан кўпайиб, 1977 йилнинг 1 июлида қуйидагича бўлди: қорамоллар 1502.6 минг бош, шу жумладан сигирлар — 377.3 минг бош, чўчқалар — 271.8 минг бош, қўй ва эчкилар — 6957.8 минг бош, паррандалар — 16209.1 мингта.

Қорамоллар ва паррандалар маҳсулдорлиги ошди. Ярим йил мобайнида ҳар бир сигирдан соғиб олинган сутнинг миқдори ўтган йилнинг шу давридагидан 4 процент кўп бўлди, ҳар бир товуқнинг тухум қилиши 2 процент кўпайди.

Колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро қишлоқ хўжалик корхоналарида **чорвачиликнинг асосий маҳсулотларини етиштириш** ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан қуйидагича бўлди:

	Январь—июнда ишлаб чиқарилгани		1977 йилда 1976 йилга нисбатан процент ҳисобида
	1976 йил	1977 йил	
Қорамол ва паррандалар асосий турлари гўшти (сўйилган вазнда) — минг тонна	69,5	71,4	103
Сут — минг тонна	327,9	349	106
Тухум — миллион дона	336.4	390,3	116

Барча категориялардаги хўжаликларда **чорвачилик асосий маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш** ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан қуйидагича ўсди:

	1 июлгача харид қилингани		1977 йилда 1976 йилга нисбатан процент ҳисобида
	1976 йил	1977 йил	
Қорамоллар ва парранда (қорамол тирик вазнда) — минг тонна	114,3	124,2	109
Сут — минг тонна	272,8	304,6	112
Тухум — миллион дона	342,4	408.6	119

Қорамол ва паррандаларни давлат йўли билан харид қилиш умумий ҳажми бўйича ярим йиллик плани 122 процент, сут 115 процент, тухум 130 процент бажарилди.

Республика пиллачилари пилла етиштириш ва давлатга сотиш йиллик плани ва социалистик мажбуриятларини бажардилар. Қабул пунктларига 26,3 минг тонна пилла топширилди.

Республика **қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга** барча комплекс ишлар бўйича **сарфланган давлат капитал маблағлари** 815.2 миллион сўмни ташкил этиб, 1976 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 1,4 процент кўпайди. Ирригация-мелиорация қурилишига ва суғориладиган ерларни ўзлаштиришга ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5,6 процент кўп, яъни 536,8 миллион сўм сарфланди.

Ўтган ярим йилликда республика қишлоқ хўжалигига умумий қуввати 506.8 минг от кучига эга бўлган 6969 трактор, 3172 юк ва ихтисослаштирилган автомобиль, 3341 пахта териш машинаси, 540 дон комбайни, 476 силос комбайни, 1048 маккажўхори комбайни, 3690 трактор плуги, 6522 культиватор, 3876 сеялка, 1712 ўрим агрегати ва бошқа кўплаб техника етказиб берилди.

Қишлоқ хўжалиги 2756 минг тонна **минерал ўғит** ва шартли ҳисоблаганда 5,2 минг тонна кўп **химиявий озуқани қўшимча** олди. Минерал ўғит етказиб бериш 1976 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 112 минг тонна кўп бўлди.

III. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Ўрта Осиё темир йўлида юк ташиш ярим йиллик плани 103 процент, темирйўлнинг Ўзбекистон территориясида жойлашган бўлинмаларида 102 процент бажарилди.

Ўрта Осиё темир йўлида юк жўнатиш 1976 йилнинг шу даврига нисбатан 2 процент, темирйўлнинг Ўзбекистон территориясида жойлашган бўлинмаларида 3 процент камайди. Республиканинг айрим бўлинмалари юк вагонининг унумдорлигини планда белгиланганига нисбатан камайтирдилар, вагон оборотининг ўртача вақтини кўпайтириб юбордилар, вагонларнинг юк операцияларида нормативдан ортиқча туриб қолишига йўл қўйдилар.

Умумий фойдаланишдаги **автомобиль транспорти юк** ташиш ярим йиллик планини 103 процент, юк обороти планини 102 процент бажарди. Ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан юк ташиш ва юк обороти 7 процент ортди. Пассажир ташиш ва пассажир обороти плани 102 процент бажарилди. 1976 йилнинг биринчи ярмига нисбатан пассажир ташиш 5 процент, пассажир обороти 6 процент ортди. Енгил таксомоторларнинг ҳақ олиб йўл юриши планда белгиланганидан 3 процент кўпайди.

Шу билан бирга автомобилларнинг ремонт вақтида ва ремонтга махтал бўлиб нормативдан ортиқча бекор туришига, шунингдек юк автомобилларининг бўш юришига йўл қўйилмоқда.

Граждан авиацияси Ўзбекистон бошқармаси республика халқ хўжалигида авиациядан фойдаланиш ишлари планини 106 процент бажарди, шу ишларнинг ҳажми 3 процент кўпайди. 2 миллион гектардан кўпроқ, яъни 1976 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 17 процентдан ортиқ экинзорга самолётлардан дори сочилди. Шу билан бирга пассажир жўнатиш ва пассажир обороти плани бажарилмай қолди.

Алоқа корхоналари (почта, телеграф, телефон, радио) маҳсулотининг жами ҳажми юзасидан белгиланган ярим йиллик планни бажарди; 1976 йилнинг шу даврига нисбатан алоқа маҳсулотининг ҳажми 7 процент кўпайди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Биринчи ярим йилликда республикада давлат маблағи ҳисобига 965 миллион сўмлик, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 4 процент кўп **асосий фондлар** ишга туширилди.

Ўтган даврда давлат маблағи ҳисобига янги ишлаб чиқариш қувватлари ва объектлари фойдаланиш учун топширилди. Улар орасида жами узунлиги 2,3 минг километрдан ошадиган турли кучланишдаги электр линиялари, 128,2 минг киловольт-ампер кучланишдаги трансформатор пасайтиргич станциялари бор. 16 та нефть ва 9 та газ қудуғи пармаланди. Бухоро ип газлама комбинатида 9,93 минг квадрат метр саҳнли ишлаб чиқариш майдонлари ишга туширилди. 4,95 минг номерлик шаҳар автомат-телефон станциялари қурилди, 32 километр шаҳарлараро алоқа кабель линиялари ётқизилди ва ҳоказо.

Қишлоқ хўжалигида давлат маблағи ҳисобига 29,9 минг гектар янги суғориладиган ер экинзорга айлантирилди, 110 минг гектар янги яйловга сув чиқарилди, илгари сув чиқарилган 302 минг гектар яйловдаги сув хўжалиги иншоотлари реконструкция қилинди, 36 минг гектар мавжуд суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолати яхшиланди, 29.5 минг гектар мавжуд суғориладиган ер яхшилаб текисланди, 35.6 минг гектар ердаги суғориш системалари қайта қурилди ва унинг сув таъминоти яхшиланди. Сут етиштириладиган чорвачилик комплекси, молхоналар, шунингдек тухум етиштириладиган парранда фабрикалари ишга туширилди.

Халқ хўжалигига 1 миллиард 805 миллион сўмлик **давлат капитал маблағи** сарфланди. Ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта куроллантиришга катта ҳажмдаги капитал маблағ сарф қилинди.

Республикадаги давлат пудрат қурилиш-монтаж ташкилотлари ўз кучлари билан бажариладиган **пудрат ишлари** ярим йиллик планини 102 процент бажардилар, ишларнинг ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 5 процент кўпайди.

Қурилишдаги **меҳнат унумдорлиги** ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 3 процент ортди.

Республиканинг айрим министрликлари ва идоралари пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотларида пудрат ишлари планининг бажарилиши, шу ишлар ҳажмининг ва қурилишдаги меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари қандай бўлганлиги қуйидагилардан кўриниб турибди:

	пудрат ишлари умумий ҳажми ярим йиллик планининг бажарилиш проценти	1977 йил 1 ярмида 1976 йил 1 ярмига нисбатан процент ҳисобида: пудрат ишлари умумий ҳажми	1977 йил 1 ярмида 1976 йил 1 ярмига нисбатан процент ҳисобида: қурилишдаги меҳнат унумдорлиги
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	101	105	101,3
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	102	107	102,2
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	100,8	104	103,8
«Главташкентстрой»	100,4	102	102,4
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	106	110	105,4
«Узглавводстрой»	106	103	105,9
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министрлиги	106	103	102,3
Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	101	94	106,5
Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги	119	124	111,5
«Узсельхозтехника» Ўзбекистон бирлашмаси	101	104	109,8
Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги	97	90	98,5
Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Узплодоовощвинпром» аграр-саноат бирлашмаси	100,3	111	111,1
«Главсредазирсовхозстрой» (Ўзбекистон ССР территорияси)	104	103	106,3

«Узколхозстрой»нинг пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотлари пудрат ишлари умумий ҳажми юзасидан биринчи ярим йиллик учун белгиланган планни 106 процент бажардилар.

Қурилиш-монтаж ишлари **таннархи** камайди.

Пудрат ишлари плани умуман бажарилган бўлса ҳам, бир қанча пудратчи қурилиш ва монтаж ташкилотлари пудрат ишлари ҳажми, меҳнат унумдорлиги, фойда олиш ва қурилиш-монтаж ишларининг таннархини камайтириш юзасидан планда белгиланган топшириқларнинг бажарилишини таъминлай олмадилар.

V. ХАЛҚНИНГ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИНИ ВА МАДАНИЙ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ

Республика халқ хўжалигидаги ишчи ва хизматчилар ярим йил мобайнида ўрта ҳисобда 3 миллион 478.4 минг кишига етди ва 1976 йилнинг шу даврига нисбатан 3,9 процент кўпайди.

1977 йилнинг биринчи ярмида **ишчи ва хизматчиларнинг пул билан оладиган ўртача ойлик иш ҳақи** 137.1 сўмга етди. Ижтимоий-истеъмол фондидан олинадиган тўловлар ва имтиёзлар ҳам қўшиб ҳисобланса иш ҳақи 202 сўмдан ошиб кетди.

Колхозчиларнинг меҳнат ҳақи 6 процент ортди.

Аҳолининг ижтимоий-истеъмол фондларидан олган тўлов ва имтиёзлари 1977 йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 5,2 процент кўпайди.

Аҳолининг омонат кассалардаги омонатлари биринчи ярим йилликда 15,6 процент, омонатчиларнинг счетлари миқдори 8,5 процент ортди.

Давлат ва кооператив савдоси **чакана товар оборотининг** умумий ҳажми умумий овқатланишни ҳам қўшиб ҳисоблаганда 1977 йилнинг биринчи ярмида 3 миллиард 894 миллион сўмга етди ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6.1 процент кўпайди. Товар обороти умумий ҳажми ярим йиллик плани 101,4 процент бажарилди.

Товар обороти ва мол сотиш кўпайишига қарамай аҳолининг айрим молларга ўсиб бораётган эҳтиёжи ҳали тўла-тўкис қондирилгани йўқ.

Республика аҳолисига кўрсатиладиган **маиший хизмат** ҳажмининг ярим йиллик плани 101 процент, шу жумладан қишлоқ жойларида 103 процент бажарилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 12.5 процент, шу жумладан қишлоқ жойларда 14.5 процент кўпайди. Маиший хизмат корхоналари тармоғи кенгаймоқда, аммо мавжуд корхоналар ва қабул пунктлари ҳамон етишмаяпти. Маиший хизмат буюртмаларининг бажарилиш сифати ва муддатлари айрим ҳолларда аҳолини қаноатлантирмаяпти

Республикада **уй-жой ва маданий-маиший қурилиш** кенг миқёсда олиб борилди. Давлат капитал маблағи ва уй-жой қуриш кооперативи маблағи ҳисобигагина ярим йиллик мобайнида жами (фойдали) саҳни 1 миллион 84 минг квадрат метр келадиган 19,8 мингта шинам квартира фойдаланиш учун топширилди. Бундан ташқари колхозлар ва аҳоли ўз маблағлари ҳисобига ва давлат кредити ёрдами билан уйлар қуриб олишди.

Янги умумий таълим мактаблари, мактабгача тарбия болалар муассасалари, касалхоналар ва поликлиникалар ҳамда бошқа маданий-маиший объектлар ишга туширилди.

Республикада шаҳар ва қишлоқларни янада ободонлаштириш ишлари ўтказилди. Шу йилнинг биринчи ярмида яна 59,2 мингта квартира **газ билан таъминланди.**

Халқ маорифи ҳамда олий ва ўрта махсус ўқув юртларида **кадр тайёрлашни** ривожлантиришда янги муваффақиятларга эришилди.

5 миллион 300,7 минг киши таълимнинг турли хилларига жалб этилган, шундан 3 миллион 789,9 минг киши умумий таълим мактабларида, 63,9 минг киши ўрта ҳунар-техника билим юртларида, 196,6 минг киши ўрта махсус ўқув юртларида, 254,5 минг киши олий ўқув юртларида таълим олди.

370 мингдан кўпроқ киши саккиз йиллик мактабни битириб чиқди. 330 минг йигит ва қиз ўрта маълумот олди.

Халқ хўжалигига 95 мингдан кўпроқ мутахассис, шу жумладан 40 мингдан ортиқ олий маълумотли ва 55 мингдан кўпроқ ўрта махсус маълумотли мутахассис юборилди.

Медицина ёрдами ва аҳолининг ташкилий дам олиши яхшиланди. Касалхоналардаги ўринлар, санаторийлар, дам олиш уйлари, пансионатлардаги ва туристик базалардаги ўринлар кўпайди.

Ўзбекистон ССР аҳолиси 1977 йилнинг 1 июлида 14,7 миллион кишига етди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармаси.

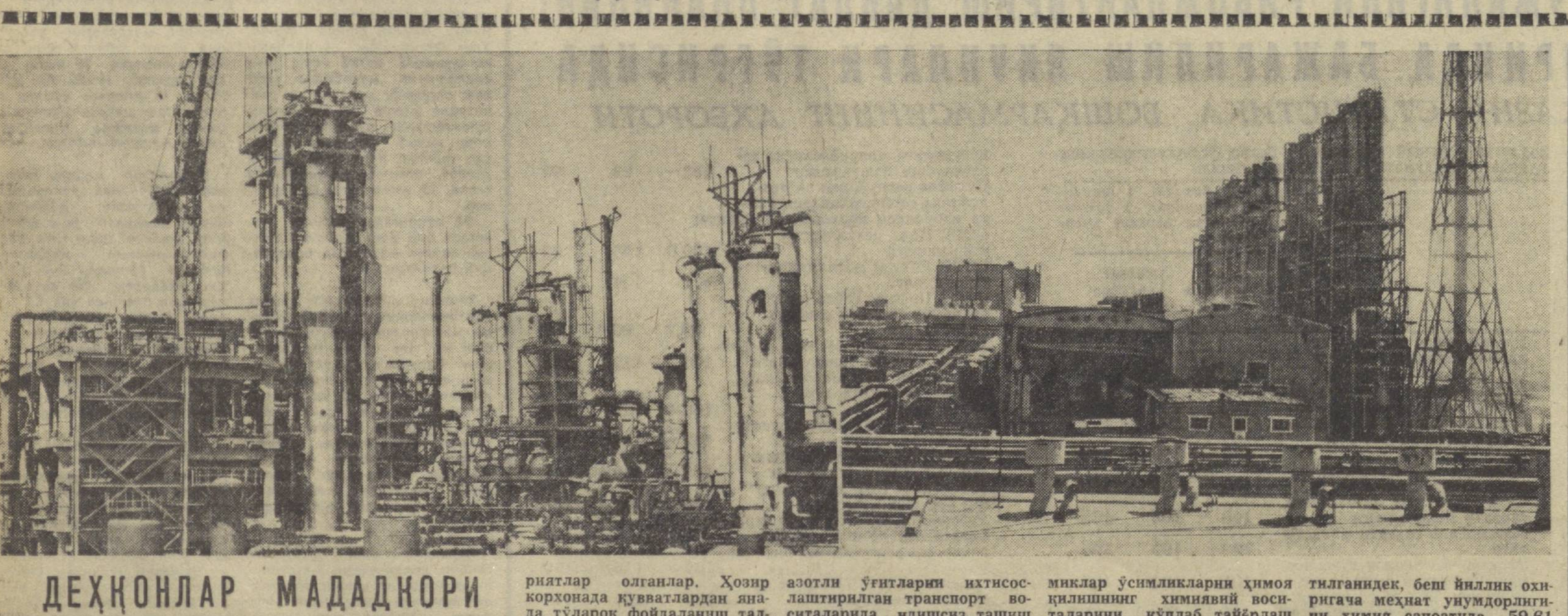

ДЕҲҚОНЛАР МАДАДКОРИ

ФАРҒОНА. «ВЛКСМ 50 йиллиги» номли азот ўғитлари заводи коллективи халқ хўжалиги учун йил сайин кўплаб минерал ўғитлар тайёрламоқда. Корхона ишчи-хизматчилари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш ва ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш йўлида зиммаларига юксак мажбуриятлар олганлар. Ҳозир корхонада қувватлардан янада тўлароқ фойдаланиш тадбирлари амалга оширилапти. Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш қарийб муттасил кўпайиб боради.

Корхонада беш йиллик охиригача ишлаб чиқарилган азотли ўғитларини ихтисослаштирилган транспорт воситаларида идишсиз ташиш йўлга қўйилади. Уларни қуруқ ҳолида бир-бири билан аралаштиришнинг қулай бўлиши учун донадор ҳолда тайёрланиши кўзда тутилган. Шунингдек, деҳқонлар мададкори — фарғоналик химиклар ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларини кўплаб тайёрлаш ва уларнинг хилларини анча кенгайтириш учун катта ижодий изланишлар олиб бормоқдалар. «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг Асосий йўналишлари»да айтилганидек, беш йиллик охиригача меҳнат унумдорлигини химия саноатида 59-61 процентга оширишга муносиб ҳисса қўшиш учун барча резерв ва имкониятларни ишга солмоқдалар. Суратда: заводнинг умумий кўриниши.

А. Тўраев фотоси.

«РАДУГА» ПАРВОЗДА

ТАСС АХБОРОТИ

Ер сунъий йўлдошларидан фойдаланиб алоқа ва телевизион кўрсатувлар системаларини янада ривожлантириш программасига мувофиқ 1977 йил 24 июлда Совет Иттифоқида «Радуга» алоқа йўлдоши учирилди. Йўлдошга телефон-телеграф-радио алоқасини сантиметрли тўлқин диапазонида кечаю-кундуз узлуксиз таъминлаш ҳамда Марказий телевидение программаларини айни вақтда рангли ва қора-оқ тасвирда «Орбита» станциялари тармоғига бериб туриш учун мўлжалланган ретрансляция аппаратлари ўрнатилган.

«Радуга» йўлдоши бошланғич параметрлари қуйидагича бўлган деярли ўзгармас доира шаклидаги орбитага чиқарилди:

— Ер юзасидан олислиги 36600 километр;

— Ер атрофини айланиш даври 24 соату 37 минут;

— Орбитанинг оғиши 0,4 градус.

Йўлдошда такомиллаштирилган кўп стволли алоқа ва телевидение ретрансляция аппаратларидан ташқари Ерга аниқ мўлжал олдирувчи уч ўқли система, Қуёш батареялари Қуёшга мустақил қаратиладиган ва кузатиб борадиган энергия таъминот системаси, орбитада тўғрилаш системаси, терморегулятор системаси, борт системаларининг иши тўғрисидаги маълумотларни Ерга юбориб турувчи радио телеметрия системаси, орбита параметрларини аниқ ўлчаш ва йўлдошни бошқариш радио системаси бор.

«Радуга» йўлдошига ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Команда — ўлчаш комплекси йўлдошни бошқариб бормоқда. Йўлдошнинг алоқа ва телевизион аппаратларидан мўлжалланган программага мувофиқ фойдаланилади. «Радуга» йўлдошида «Стационар-2» деган халқаро рўйхат индекси бор.

ҚОЗОҚ ТИЛИДА НАШР ЭТИЛДИ

ОЛМАОТА. (ТАСС). Қозоғистон нашриёти В. И. Ленин асарлари 55 томлик тўла тўпламининг йигирма биринчи томини қозоқ тилида нашр этди. Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти бу томни босмага тайёрлади.

СССР КОНСТИТУЦИЯСИ ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

ҲАЁТИМИЗНИНГ АСОСИЙ ҚОНУНИ

ЁШЛАР—ИСТИҚБОЛИМИЗ

Болалар — ҳаётимиз кўрки, умримиз боқийлиги, келажагимиз, қувончимиздир. Ўғил-қизларимиз ёшлигиданоқ беқиёс ғамхўрликлар огушида яйраб-яшнаб тарбия топмоқдалар. Партия ва ҳукуматимиз доимо кичкинтойлар бахтини, фароғатини ўйламоқдалар. КПСС XXV съезди қарорларида ва шу кеча-кундузда кенг муҳокама қилинаётган СССР Конституцияси лойиҳасида ҳам мактабгача тарбия муассасари тармоғини янада кенгайтириш ва тарбиявий ишларни муттасил яхшилаш зарурлиги алоҳида қайд этилган. Жумладан бу муҳим ҳужжатнинг 53-моддасида болалар муассасаларининг кенг шохобчаларини барпо қилиш ва ривожлантириш алоҳида таъкидланган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг мактабгача тарбия муассасалари ишини янада яхшилаш тўғрисидаги қарорини амалга ошириш район партия ва совет ташкилотларининг диққат марказида турибди. Райком бюросида, ижроком йиғилишларида боғча-яслилар масаласи мунтазам равишда муҳокама қилиниб, белгиланган тадбирларнинг бажарилиши қатъий назорат остига олинди. Бу муҳим масала район Советининг сессиясида кўрилди. Районимизда мактабгача тарбия муассасалари ходимларининг область семинар-кенгаши ўтказилди. Хўжалик раҳбарларининг эътибори боғча ва ясли қурилишини кучайтиришга, уларда ишлаётган кишиларга қулай шарт-шароит яратиб беришга қаратилди.

Натижада болалар муассасалари шохобчалари анча кенгайтирилди. Боғчалардаги аҳвол яхшиланди. Ҳозир районимизда 25 та доимий боғча ишлаб турибди. Боғчаларга бораётган болалар сони 2031 тага етди. Бу боғчаларда худди шаҳар боғчаларидагидек қулайликлар яратилган. Болаларни боғчаларга келтириш ва уйларига элтиб қўйиш учун алоҳида автомашиналар ажратилган. Бундан ташқари колхоз ва совхозларнинг дала шийпонларида 182 та мавсумий болалар боғчалари бор. Уларда колхозчиларнинг 3,5 минг фарзанди тарбияланяпти. Мавсумий боғчаларда ҳам шарт-шароит яхши.

Бахтиёр болаларни соғлом, жисмоний бақувват, ўткир зеҳнли қилиб тарбиялаш кўп жиҳатдан кадрларга боғлиқ. Шунинг учун биз мактабгача тарбия муассасаларини махсус маълумотга эга бўлган кадрлар билан мустаҳкамлаш, боғча-яслиларнинг молия-хўжалик ишларини такомиллаштириш, моддий таъминотини янада яхшилашга алоҳида эътибор беряпмиз. Районимизда ишлаётган боғча мудирларининг учдан бир қисми, тарбиячиларнинг учдан икки қисми мактабгача тарбия педагогик билим юртини битирган мутахассислардир. Улар барча ишларни илмий асосда ташкил этишга, илғор педагогик тажрибаларни дадил қўлланиш, болаларга ахлоқий, эстетик тарбия беришга ҳаракат қилишмоқда.

Районимизда боғча-яслиларнинг чинакам жонкуярлари камол топди. Зебихон Расулова, Дилором Мамадалиева, Омонгул Асқарова, Дилором Бозорова, Р. Қаюмова, Н. Назарова ва бошқалар бутун маҳоратларини болалар тарбиясига сарф қилмоқдалар. Улар ишлаётган боғчаларга кирганда баҳри-дилингиз очилиб, хурсанд бўлиб кетасиз.

Районимиздаги ҳар бир боғчани биттадан мактаб оталиққа олган. Рус тили ўқитувчилари ҳафтада икки кун боғчага келиб, болалар билан машғулот ўтказишади, рус тилидан дастлабки маълумот беришади, уларни мактабга тайёрлашади.

«Коммуна», «Андижон», Ёқубов номли колхозларда мактабгача тарбия муассасаларининг иши яхши йўлга қўйилган. Бу хўжаликларнинг ҳар бирида 2-3 тадан доимий боғчалар бор. «Андижон» колхозида 200 ўринли эски касалхона биноси боғчага мослаштирилди. «Маданият» совхозида 120 ўринли типовой боғча қурилди. Замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Бино атрофига қўрғон олиниб, обод қилинди. Охунбобоев номли колхозда ҳам 140 ўринли боғча қурилиб, ишга туширилди.

Умуман, районимизда боғча ясли қуриш плани ортиғи билан бажарилмоқда. Кейинги 6 йил давомида бу ишга 1 миллион 700 минг сўм маблағ сарфланди. Районда янги боғча-ясли бинолари қуриш билан бирга қишлоқлардаги айрим бинолар қайта жиҳозланиб, болалар муассасаларига мослаштирилмоқда. Бу ҳам яхши самара беряпти.

Болалар муассасаларини гўшт, сут, тухум ва мева билан таъминлаш ишлари бирмунча яхшиланди. Боғчаларга каравот, одеял, гигиеник стол-стул комплектлари, идиш-товоқ, радио, телевизор, ўйинчоқлар, музика асбоблари олиб бериш соҳасида ҳам анча жонланиш бор.

Ҳозир ҳамма далада, мўл ҳосил ғамида. Район партия, совет ташкилотлари, колхоз ва совхоз раҳбарлари шуни эътиборга олиб, меҳнаткаш аёлларга қулай иш шароити яратиб бериш, дала шийпонларидаги мавсумий боғча-яслиларнинг ишини яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқдилар. Типовой шийпонларда боғчалар учун алоҳида хоналар ажратилиб, кўнгилдагидек жиҳозланган. Колхозчи оналарнинг дўмбоқлари сим каравотларда, беланчакларда ором олишади. Озода хонада яйраб-яшнаб ўтиришади. Улар марказий ошхонада тайёрланган таомлар билан таъминлаб турилади.

Мактабгача тарбия муассасалари ишини яхшилаш соҳасида қўлга киритилган ютуқлар, тўпланган илк тажрибалар бу борада янада катта ишларни амалга ошириш мумкинлигини тасдиқлайди. Партия ва ҳукуматимизнинг болалар ҳақида кўрсатиб келаётган оталарча ғамхўрликларига жавобан бундан кейин ҳам бутун куч-қувватимизни кичкинтойлар тарбиясини яхшилашга сарфлаймиз. Ўнинчи беш йилликнинг охиригача яна 8 та 840 ўринли болалар боғчалари қурамиз. 6 та эски бинони болалар боғчасига мослаштирамиз. Бу ишларни амалга ошириш партия XXV съезди қарорларида ҳамда СССР Конституцияси лойиҳасида қўйилган вазифаларни бажаришга қўшган амалий ҳиссамиз бўлади.

СССР Конституциясининг 22-моддасида **«СССРда қишлоқ хўжалик меҳнатини индустриал меҳнатнинг бир турига айлантириш, қишлоқ жойларида халқ маорифи, маданият, соғлиқни сақлаш, маиший хизмат кўрсатиш, савдо ва коммунал хўжалик муассасаларининг шаҳобчаларини кенгайтириш, қишлоқларни обод посёлкаларга айлантириш программаси изчиллик билан амалга оширилаверади»**, — дейилган. Бизнинг назаримизда, шу моддани янада конкретлаштириш мақсадида ундаги **«халқ маорифи»**, сўзидан кейин **«болалар муассасалари»** деган жумла ҳам киритилса, айни муддао бўларди.

М. ДАВРОНОВ,
Андижон область Пахтаобод район ижроия комитетининг раиси.

ҚУРУВЧИЛАР АҲДИ

СОВЕТ Социалистик Республикалари Иттифоқининг янги Конституцияси лойиҳасида шундай сатрлар бор: «СССРда ривожланган социалистик жамият қурилди. Социализм эндиликда ўз негизида ривожланиб бораётган, янги тузумнинг бунёдкорлик кучлари, социалистик турмуш тарзининг афзалликлари тобора тўлиқроқ очилаётган мана шу босқичда меҳнаткашлар буюк революцион ғалабаларнинг самараларидан тобора кенгроқ фойдаланмоқдалар.

Мамлакатимиз Асосий Қонунига битилган бу сўзларнинг ниҳоятда ҳаётбахшлиги ва ҳаққонийлигини Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз турмушлари мисолида яққол ҳис қилиб турибдилар. Ҳар йили республикамизда 5 миллион квадрат метрдан зиёд уй-жой бинолари фойдаланишга топширилмоқда. Мазкур квартиралар жумладан, табиий газлар билан таъминланган. Қурувчилар уй-жой биноларини иситиш ва саноат объектларини кўплаб «зангори олов» билан муттасил таъминлаб туриш учун янги-янги газ конларининг кўзини очмоқдалар, газ қувурларини ётқизмоқдалар. Шу кунларда Сурхондарё областида Келиф —Душанба магистрал газопроводидан Термизга қараб газ қувурлари шохобчасини ётқизиш бошлаб юборилди. Янги «зангори олов» линияси 67 километрга тенг бўлиб, у Сурхондарё области марказига бир кеча-кундузда 300 минг куб метр табиий газ етказиб бера олади.

КПСС Марказий Комитети 1977 йил май Пленуми қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган нутқидан келиб чиқувчи қоида ва хулосалар ҳамда СССР янги Конституцияси лойиҳасидан руҳланган газопровод қурувчилари Улуғ Октябрь 60 йиллиги шарафига социалистик мусобақани авж олдирмоқдалар.

Суратда: янги газопровод қурилишида.

Э. Хўжаев фотоси.

(ЎзТАГ).

ЙИҒИМ-ТЕРИМГА ШАЙ

Ворошилов райони меҳнаткашлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг республика колхозлари, совхозлари, пахта заводлари ва тайёрлов пунктларининг 1977 йилги пахта ҳосилини териш ҳамда тайёрлашга ҳозирлиги тўғрисидаги қарорига амалий иш билан жавоб бермоқдалар. Бу муҳим қарор райондаги барча хўжаликларда, пахта заводлари, тайёрлов пунктларида ва транспорт ташкилотларида атрофлича муҳокама этилиб, тегишли тадбирлар белгиланди. Ҳозирги кунда ана шу тадбирлар асосида ғўза парвариши ҳар тарафлама қизғин давом эттирилмоқда. Мавжуд техника ремонтдан чиқарилмоқда. Йўллар, хирмонлар янги мавсумга созланмоқда.

Ворошиловликлар юбилей йилида она-Ватанга 47 минг тонна «оқ олтин»ни армуғон этиш юзасидан ўз зиммаларига социалистик мажбурият қабул қилганлар. Район механизаторлари ана шу ҳосилнинг 85-90 процентини техника ёрдамида йиғиштириб олишга аҳд қилганлар. Бу йилги мавсумда район хўжаликларида 370 «зангори кема», кўплаб подборшчик, кўсак териш ва бошқа йиғим-терим агрегатларидан фойдаланилади. Техниканинг асосий қисми мавсумга шай қилиб қўйилди. Райондаги «Қизил Октябрь», Максим Горький номли, Куйбишев номли колхозлар ҳамда «Гулистон» совхози механизаторлари йиғим-теримда ишлатиладиган барча техникани тахт қилиб қўйганликлари ҳақида рапорт бердилар. Район хўжаликларида ғўзаларни чеканка қилиш тугай деб қолди. Айни дамларда тадбиркор деҳқонлар ғўза парваришини кучайтирмоқдалар ва йиғим-терим мавсумига ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Шунингдек, областдаги Сирдарё, янги ташкил этилган Комсомол ва Ховос районларида ҳам техника ремонти жадал суръатлар билан олиб борилмоқда.

А. УМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОЛАМДА НИМА ГАП

ВАШИНГТОН:

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Президент Ж. Картер Чарлстонда (Жанубий Каролина) Совет—Америка муносабатлари проблемаларига махсус бағишланган нутқ сўзлади. Америка матбуотининг берган баҳосига қараб фикр юритганда, бу нутқ АҚШ Совет Иттифоқи билан муносабатларнинг ҳозирги ҳолатидан ташвишланаётганлигини акс эттиради.

Президент Совет —Америка муносабатлари катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Бу муносабатлар, деди у, халқаро муносабатларнинг ҳаётий муҳим жиҳати бўлиб, «бизнинг ва фарзандларимизнинг тинчликка бўлган умидларини бевосита белгилаб беради».

Совет—Америка муносабатларининг бутун тарихи, деди Ж. Картер, бизга шундай сабоқ берадики, узоқ муддатга мўлжалланган сиёсатимизни шу пайтнинг кайфиятларига, баланд руҳ ёки қайғули кайфиятга асослаб қурадиган бўлсак, нотўғри иш тутган бўламиз. Ҳаммамиз муносабатлар жуда хатарли бўлган пайтларни ва қулай келган пайтларни эслай оламиз. Биз шу асрнинг сўнгги, учинчи қисмида умуман қулай вазият вужудга келди, деб айта оламиз.

Ҳар иккала ҳукуматларимизнинг эътиқодларида чуқур ихтилофлар, шунингдек Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқи ўртасидаги рақобатнинг бошқа элементлари сақланиб қолса керак. Бу рақобат реал рақобатдир. Аммо ҳар иккала мамлакатимизнинг бир-бирига тўғри келадиган кўпгина муҳим манфаатлари борлиги ҳам шунчалик тўғри гапдир. Бизнинг вазифамиз —ана шу манфаатларни ўрганиш ва тенглик ҳамда ўзаро ҳурмат асосида икки ўртадаги ҳамкорлик соҳаларини кенгайтириш учун улардан фойдаланишдан иборат.

Ж. Картер сўзини давом эттириб, бундай деди: ўзаро тўла ишонч учун керакли асосларга ҳали эга эмасмиз. Шу сабабли биз тузадиган битимлар ҳар икки томоннинг манфаатларига асосланиши керак. Шунинг учун ҳам биз реал манфаатларимиз ва русларнинг реал манфаатлари бир-бирига тўғри келадиган битим соҳаларини қидириб топиш билан шуғулланмоқдамиз.

Барча ихтилофларимиздан ташқари ва томонлардан ҳар бирининг манфаатлари тақозо этган соғлом фикр юритишдан ташқари (ҳар икки мамлакатимиз шундай соғлом фикр билан музокаралар бошламоқчи бўлиб турибди), деди Ж. Картер, яна кўз илғамас умуминсоний реаллик ҳам мавжуд. Бу реаллик бизларни яқинлаштириши керак. Мен бунда тинчлик йўлидаги интилишни назарда тутаман. Изҳор этилмаган ана шу эҳтиросли истакнинг орзу бўлибгина қолмай, унинг рўёбга чиқарилишига ёрдам бериш ҳаммамизнинг ишимиздир.

Ж. Картер КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг маълум гапларини асос қилиб келтирди. Л. И. Брежнев бундай деган эди: «биз сиёсатдаги реализм ва кескинликни юмшатиш тараққиёт йўлидаги иродамиз ғолиб чиқажагига ва инсоният ҳар қачонгидан кўра мустаҳкам бўладиган тинчлик шароитида йигирма биринчи асрга қадам қўяжагига ишонамиз, ишонганда ҳам қаттиқ ишонамиз».

АҚШ президенти ана шу сўзлар акс эттирган умид ва ишончга қўшилганлигини айтди. Президент АҚШ билан СССР жаҳоннинг тақдири учун муҳим аҳамиятга молик бўлган битимларга эришиш йўлларини қидираётган бир қанча соҳаларни, жумладан стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисидаги музокараларни кўрсатиб ўтди.

Айни вақтда Ж. Картер ўз нутқида стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисидаги Совет—Америка музокараларида АҚШ тутган ҳозирги йўлни қаттиқ туриб ҳимоя қилди. Бу йўл АҚШ учун бир томонлама устунликка эга бўлиш мақсадини кўзда тутганлигини ва тенглик ҳамда баб-баравар хавфсизлик принципларига зид эканлигини фактлар кўрсатиб турибди.

Президент стратегик қурол-яроғларни чеклаш ҳақида, химиявий қуролни тақиқлаш тўғрисида, ядро қуролининг хатарли тарқалишига йўл қўймаслик ва қурол-яроғ экспорт қилишни чеклаш тадбирлари тўғрисида Совет Иттифоқи билан битим тузишга интилаётганлигини изҳор қилгани ҳолда ҳозирги маъмуриятнинг қанотли ракеталар, нейтрон бомба ва ялпи қирғин қуролининг бошқа янги системаларини кўпроқ ишлаб чиқариш хусусида яқинда қабул қилган қарори ҳақида лом-лим демади. Ана шундай қуролларнинг ишлаб чиқарилиши Ж. Картернинг ўзи айтган мақсадларга эришувини жиддий равишда қийинлаштиради.

Шу билан бирга Ж. Картер янги маъмурият томонидан «инсон ҳуқуқлари тўғрисида»ги масаланинг кўтариб чиқилишини оқлади ва «биз бу масалада илгари эълон қилинган позицияларимизни қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқдамиз», деди.

Президент сўзининг охирида Совет—Америка муносабатларини яхшилашга қаратилган тадбирлар муваффақият билан тугалланишини олдиндан айтиб бера олмайман, деди. Бу эса АҚШнинг сиёсати бундан буён қандай йўлдан ривожланиб боришига кўп жиҳатдан боғлиқ эканлиги маълум. **(ТАСС).**

КАПИТАЛ ДУНЁСИ:

ИШСИЗЛИК ВА ИҚТИСОДИЙ ҚИЙИНЧИЛИК ИСКАНЖАСИДА

● ҒАРБИЙ БЕРЛИН. Ғарбий Берлинда аввалгидек ҳозирги кунда ҳам ишсизлик авж олмоқда. Шаҳар меҳнат биржаси июль ойида 32 мингдан зиёд ишсиз кишиларни рўйхатга олди. Бу — ўтган йилнинг шу даврида рўйхатга олинган ишсизлар сонига нисбатан 16,7 процент кўп.

● ТЕҲРОН. Ҳозирги вақтда Эронда электр энергияси етишмаётир. Пойтахтнинг турли районларида ҳар куни 2-3 соат мобайнида электр шохобчалари ишлатилмайди.

Энергия билан таъминлаш проблемаси кескин тус олганлиги сабабли маъмурлар аҳолини энергияни тежашга, рўзғордаги электр асбоблардан мақсадга мувофиқ фойдаланишга даъват этмоқдалар. Шу мақсадда Теҳрон телевидениесининг иш вақти анча қисқартирилди.

● РИМ. Исроил ҳукумати истеъмол молларининг асосий турларига белгиланган нарх 25 процент оширилганлигини ва Исроил фунти 2 процент девальвация қилинганлигини билдирди.

Ҳарбий харажатлар ҳаддан ташқари кўпайиб, мамлакатнинг иқтисодий аҳволи ғоят мушкуллашгани сабабли шундай қарор қабул қилинди.

● ПАРИЖ. Кейинги беш ярим йил ичида Францияда тирикчилик қарийб икки баравар қимматлашди. Умуммеҳнат конфедерациясининг маълумотларига кўра, чакана нархлар 1972 йилнинг январига нисбатан ўрта ҳисобда 93,7 процент ошди.

● ИСТАМБУЛ. «Политика» газетасининг хабар беришича, Туркияда тўла ишсизлар 3 миллион кишидан ошиб кетган. Айни вақтда, деб таъкидлайди газета, мамлакатда малакали ишчи кучига қаттиқ эҳтиёж сезилмоқда. Ҳозир Туркиядаги фабрика ва заводларда 150 мингдан зиёд ишчи ўрни бўш турибди.

Бу ўринларни фақат мутахассисларгина эгаллаши мумкин. Бироқ кўпгина малакали ишчи ва инженерлар яхшироқ турмуш шароитларини қидириб чет элларга кетиб қолмоқдалар. Ҳозирги вақтда ГФРнинг ўзидагина 500 мингдан кўпроқ турк ишламоқда.

(ТАСС хабарлари асосида).

ДАМАШҚ:

МУҲИМ СИЁСИЙ КАМПАНИЯ

1 августда Сурияда республика халқ кенгаши [парламент] сайлови ўтказилиши муносабати билан бу ерда Сурия Компартияси Марказий Комитетининг баёноти тарқатилди.

Баёнотда таъкидланишича, халқ кенгашига сайлов Сурия Араб Республикаси тарихидаги ғоят жиддий ва масъулиятли бир пайтда ўтказилади. Америка империализми шу районда актив ҳаракат қилаётганлиги, экстремизм, аннексия сиёсатини ўтказаётган ва Фаластин араб халқининг қонуний ҳуқуқларини инкор этаётган Исроилнинг қайсарлик билан иш кўраётганлиги ҳозирги босқич учун характерлидир.

Ҳужжатда уқтириб ўтилганидек, араб мамлакатлари ўртасида муайян ихтилофларнинг борлиги уларнинг империализмга ва реакцияга қаршилик кўрсатишини заифлаштиради. Сурия Коммунистик партияси Марказий Комитети Саудия Арабистони ана шу ихтилофларни чуқурлаштиришда анча катта роль ўйнаётганлигини таъкидлайди. Саудия Арабистони араблар миллий-озодлик ҳаракатининг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан ҳамкорлигига путур етказиш учун интилмоқда.

Суриядаги ички вазият шундайки, дейилади баёнотда, Сурия халқининг прогрессив ғалабалари жиддий хавф остида қолмоқда. Ички реакция иқтисодий, сиёсий, социал, идеологик соҳада ва бошқа соҳаларда ўзининг қўпорувчилик ишларини кучайтириш учун мавжуд қийинчиликлардан фойдаланмоқда.

Сурия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг фикрича, халқаро майдонда кучларнинг ҳозирги жойланиши Суриядаги тараққийпарвар кучларга яқинда парламентга ўтказиладиган сайловни муҳим сиёсий кампанияга айлантириш имконини беради.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● ТОКИО. Японияда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига бағишланган тадбирлар ўтказиш ижроия комитетининг ташкилий мажлиси бўлиб ўтди. Йиғилишда турли сиёсий партиялардан парламент депутатлари, жамоатчилик вакиллари, олимлар, маданият арбоблари иштирок этдилар. Улар шонли сана муносабати билан яқин ойларда виставкалар, йиғилишлар, лекциялар, кинофестиваллар ва бошқа тадбирлар ўтказиш планини муҳокама қилдилар.

● БЕРЛИН. ГДРдаги энг оммавий курортлардан бири — Бад-Эльстерда (Карл-Марксштадт округи) янги катта санаторий комплексига пойдевор қўйилди.

Мамлакатда 1980 йилгача 12 санаторий қурилади ва такомиллаштирилади, ҳар йили республика гражданларидан 340 мингдан ортиқ киши касаба союз шифохоналарида сиҳат-саломатлигини яхшилаб олмоқда. Давлат бу йил меҳнаткашларни даволашга 240 миллион маркага яқин пул ажратди.

(ТАСС).

Бахтимиз учун курашганлар

ШУНДАЙ КОММУНИСТ БЎЛГАН ЭДИ

Асримизнинг асосий воқеаси бўлган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги кун сайин яқинлашиб келмоқда.

60 йил — кишилик жамияти тараққиёти тарихидаги кичик бир давр. Тарихда шундай асрлар ҳам бўлганки, улар жамият ривожланиши солномасида сезиларли бир из ҳам қолдирмаган. Улуғ Октябрь социалистик революциясидан сўнг ўтган 60 йил бизнинг мамлакатимиз тақдиридагина эмас, балки бутун инсоният тарихида кескин бурилиш даври бўлди. Ҳозир совет кишилари Октябрь революцияси, социалистик тузум яратиб берган барча имкониятлардан тўла баҳраманд бўлмоқдалар, Коммунистик партия раҳбарлиги остида социализмдан коммунизмга ўтиш сингари шарафли вазифани амалда бажармоқдалар. Коммунистлар бу курашнинг олдинги маррасида бормоқдалар.

Меҳнаткаш халқ оммаси орасидан етишиб чиққан, ўзининг бутун кучи ва иродасини революция ғалабаларини ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаш, социализм қуриш ишига сафарбар қилган оташқалб коммунистлардан бири — Ҳайдарбек Абдужабборов эди.

Ҳ. Абдужабборов 1898 йил Жиззахда Етимтоғ қишлоғида туғилди. У даставвал Самарқанд шаҳрида рус-тузем мактабида таълим олди. У 16 ёшга кирганда отаси вафот этди ва катта оилани боқиш масъулияти унинг зиммасига тушди. Бу даврда бутун Туркистондаги сингари Жиззахда ҳам катта революцион воқеалар бўлиб

ўтмоқда эди. Айниқса, 1916 йили бўлиб ўтган Жиззах қўзғолони ёш Ҳайдарбекнинг ўсишига, сиёсий қарашлари шаклланишига катта таъсир этди. У меҳнаткаш аҳолининг аянчли аҳволини, чор ҳукумати қўзғолон кўтарган кишилардан қандай даҳшатли ўч олганини ўз кўзи билан кўрди. Ҳ. Абдужабборов Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасини катта хурсандлик билан кутиб олди ва Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашларда иштирок этди. У ўз қўли билан ёзган таржимаи ҳолида, 1917 йил декабрь ойида Жиззах шаҳар Совети аъзоси бўлганини, унда таржимон бўлиб ишлаганини кўрсатади.

Мамлакатимизда пролетариат диктатураси ўрнатилган дастлабки даврларданоқ ёш Совет республикаси ички ва ташқи контрреволюцион кучларнинг қаттиқ хуружига дуч келди. Совет Туркистони ҳам Гражданлар урушининг ўтли ҳалқаси ичида қолиб кетди. Оренбургда Дутов шайкалари, Фарғонада босмачилар, Туркманистонда инглиз интервентлари ва оқ гвардиячилар, Еттисувда оқ казаклар, Бухоро амири ва бошқа реакцион кучлар бир ёқадан бош чиқариб, Совет ҳукуматига қарши ҳужум бошлади. Ана шундай оғир дамларда, 1919 йил май ойида, Ҳ. Абдужабборов Коммунистик партия сафига кирди. Ўша даврдаги оғир шароитларда коммунист бўлиш, Ленин партияси аъзоси деган улуғ номни олиш — чинакам қаҳрамонликнинг ифодаси эди.

1919 йилда Фарғонада босмачиларга қарши кураш ниҳоятда кучайди. Босмачилар меҳнаткаш омманинг бошига кўплаб азоб-уқубатлар солар, минглаб бегунох кишиларни ўлдирар, Совет ҳукумати ўлканинг иқтисодий ва маданий ҳаётини изга солиш йўлидаги барча уринишларини барбод этишга ҳаракат қилар эдилар. Партия Ҳ. Абдужабборовни 1919 йил май ойида Фарғона фронтига босмачиларга қарши курашга юборди. Бу даврда босмачиларга қарши курашга маҳаллий меҳнаткашларнинг тобора кенгроқ қатламлари кўтарилмоқда эди. Мусулмон ҳарбий қисмлари ташкил этилди. Ҳ. Абдужабборов ана шундай қисмлардан бирига сиёсий раҳбар қилиб тайинланди. Ҳ Абдужабборов катта сиёсий кураш тажрибасига, ҳарбий билимларга эга бўлган рус коммунистларининг ёрдамига таяниб, маҳаллий жангчилар орасида мунтазам ташкилий, сиёсий-тарбиявий ишлар олиб борди, ўзи босмачи тўдалари билан бўлган кўпгина жангларда бевосита иштирок этди.

1919 йил охирида Ҳ. Абдужабборов Жиззах шаҳрига партия ишига юборилди. У шаҳар партия комитети мусулмон бюроси раиси қилиб тайинланди. Коммунистик партия партиявий-–ташкилий ишларни маҳаллий шароитлар ва имкониятлар билан боғлаб, Туркистон Коммунистик партияси Марказий Комитети қошида мусулмон бюроси ташкил этган эди. Мусулмон бюроси, унинг жойлардаги органлари маҳаллий меҳнаткаш аҳоли ўртасида катта ишлар олиб борди. Улар маҳаллий меҳнаткашларни бойлар ва руҳонийлар таъсиридан қутқариш, уларни Коммунистик партия, Совет ҳукумати атрофига жипслаштириш соҳасида катта ишлар қилдилар. Ҳ. Абдужабборов ташкил этган ҳарбий отрядда Холмат Ражабов, Раҳмат Холматов, Бойза Миразизов, Рашид Халилов, Ҳидир Халилов, Очилдиев, Саидкарим Эшонбоев, Қурбон Ўринбоев, Қурбонбой Расулов ва бошқа кўплаб довюрак жангчилар бор эди. Улар қўлига қурол олиб, босмачи шайкаларига қарши актив кураш олиб бордилар. Ҳ. Абдужабборов меҳнаткашлар билан доим умумий тил топа оладиган, уларнинг иродаси, хоҳиши, эҳтиёжларини тўғри тушуна оладиган раҳбарлардан эди. У босмачиларга қарши курашда кўрсатган жасоратлари учун жанговар Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

1925—1927 йиллар давомида Ҳ. Абдужабборов Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш халқ комиссари лавозимида ишлади. Бу даврларда ўтмишдан мерос бўлиб қолган жуда кўплаб касалликларни тугатиш, медицина соҳасидаги ўтмишнинг зарарли сарқитларига хотима бериш, аҳоли ўртасида санитария, гигиена билимларини ёйиш, кўплаб касалхоналар, туғруқхоналар, поликлиникалар, медицина пунктлари очиш зарур эди. Булар эса социализм қуриш, маданий революцияни амалга ошириш учун олиб борилаётган кенг кўламдаги курашнинг таркиби, қисми эди. Ҳ. Абдужабборов бу мураккаб вазифаларни бажариш борасида республика партия ташкилоти ўз зиммасига юклаган барча вазифаларни бажарди.

1927 йили Ҳ. Абдужабборов Ўзбекистон давлат страхованиеси бошқармасининг бошлиғи, 1927—1929 йилларда эса Тожикистон Автоном Республикаси молия халқ комиссари лавозимида ишлади.

Йигирманчи йилларнинг охирида республикамизда социализмнинг пойдеворини барпо этиш ишлари илдам суръатлар билан бормоқда эди. Ўзбекистон меҳнаткашлари Коммунистик партия раҳбарлиги остида, рус ишчиларининг ёрдамида, мамлакатимиздаги барча халқлар билан ҳамкорликда иқтисодий ҳаёт соҳасидаги вайронгарчиликларга барҳам бериб, замонавий саноат тармоқларини яратмоқда эди. Қишлоқ хўжалигида ҳам ер-сув ислоҳоти тугалланиб, деҳқонлар оммаси аста-секин социалистик тараққиёт йўлига ўтмоқда эдилар. Меҳнаткашларнинг маънавий ҳаётида ҳам кескин ўзгаришлар амалга ошмоқда эди. Бу мураккаб тарихий вазифаларни бажариш учун республикага кўплаб малакали, замонавий фан ва техника асослари билан таниш бўлган мутахассислар зарур эди. Партия ва Совет ҳукумати Ўзбекистонга кўпгина малакали ишчилар, мутахассисларни мамлакатимизнинг марказий районларидан юборди. Ана шундай мутахассисларни маҳаллий меҳнаткашлар орасидан ҳам тарбиялаш лозим эди. Шу йилларда Ҳ. Абдужабборов кўплар қатори Москвага, Саноат академиясига ўқишга юборилди. У Москвада олимлар, йирик мутахассислар ёрдамида замонавий саноатни барпо этиш ва ривожлантириш учун керакли бўлган билимларни эгаллади. Ўттизинчи йилларнинг бошларида Москвада Тожикистон республикасининг СССР Халқ Комиссарлари Совети қошидаги доимий вакилининг ўринбосари бўлиб ишлади.

Дастлабки беш йилликлар даврида Ўзбекистонда кўплаб янги саноат тармоқлари барпо этилмоқда эди. Бу эса ўтмишдан мерос бўлиб қолган қолоқликка хотима бериш, ишлаб чиқариш кучларини ҳар томонлама ривожлантиришнинг асосий шартларидан бири эди. Шу йилларда барпо этилган йирик саноат ўчоқларидан бири — Тошкент Тўқимачилик комбинати бўлди. 1932 йил 18 февралда СССР халқ комиссарлари Совети қошидаги Меҳнат ва Мудофаа Совети Тошкент тўқимачилик комбинатини қуриш ва ишга тушириш тўғрисида қарор қабул қилди. Партия 1932 йил Ҳ. Абдужабборовни саноат қурилишининг ана шу муҳим участкасига ватер цехлари бошлиғи қилиб ишга юборди. Тезда Тошкент Тўқимачилик комбинати мамлакатимиздаги йирик қурилишлардан бирига айланди. Қурилишга мамлакатимизнинг кўплаб районларидан малакали ишчилар, мутахассислар етиб келди.

1933 йил октябрь ойида ВКП(б) Марказий Комитети махсус қарор қабул қилиб, комбинат қурилишини янада тезлаштириш йўлларини белгилаб берди. Комбинат қурилишида шанбаликлар ташкил этилар, айрим шанбаликларда неча минглаб кишилар иштирок этар эди. Комбинат қурилишида социалистик мусобақа кенг қулоч ёйди, уй-жой, маданий-маиший муассасалар барпо этишга катта эътибор берилди. Мана шу ишларни амалга оширишда коммунист, моҳир ташкилотчи, етук мутахассис Ҳайдарбек Абдужабборовнинг ҳам катта ҳиссаси бор эди. У комбинат қурилишида социалистик мусобақани ривожлантиришга, илғорлар тажрибасини ёйишга катта аҳамият берди. Рус ишчилари, мутахассислари билан қўлни-қўлга бериб, ўзбеклар, қозоқлар, тожиклардан малакали ишчиларни тарбиялаб етиштиришга ҳам катта ҳисса қўшди.

Ҳ. Абдужабборов комбинат қурилишининг барча участкаларида бўлар, ҳамма нарсага ўзининг билимини, малакасини қўллар эди. У ишчилар орасида кенг кўламда ғоявий-тарбиявий ишлар олиб боришда ҳам комбинат партия ташкилотига яқиндан ёрдам кўрсатиб келди. Қаҳрамон ишчилар синфи, Ҳайдарбек Абдужабборов сингари юзлаб, минглаб инженер, мутахассисларнинг кучи, иродаси билан барпо этилган Тошкент Тўқимачилик комбинати ҳозир республикамиздаги энг йирик саноат корхоналаридан бирига айланди. Ҳозир ҳам бу ерда ўнлаб миллатларнинг вакиллари қўлни-қўлга бериб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Коммунист Ҳайдарбек Абдужабборов сингари социалистик қурилиш фидокорларининг номлари, қилган ишлари халқимизнинг қалбида, тарих саҳифаларида доим сақланиб қолади.

Э. ЮСУПОВ,
профессор.

Ахборот

БУХОРО

УЛУҒ ОКТЯБРГА БАҒИШЛАНАДИ

Шаҳарнинг энг йирик «Бухоро» кинотеатрида Улуғ Октябрнинг шонли 60 йиллигига бағишлаб тожик фильмлари кинофестивали ўтказилди. «Тожикфильм» киностудиясида суратга олинган «Зулматдан нур», «Оқ йўл», «Қадим аждодларимиз сири», «Кобра операцияси» каби қатор фильмлар намойиш этилди.

ЯРОСЛАВЛЬ ҚУРИЛИШЛАРИДА

Оржоникидзе номли Бухоро давлат педагогика институти студентларининг катта группаси меҳнат семестрини ўтказиш учун Ярославль шаҳрига жўнаб кетди. Бухоролик студентлар Ярославль шаҳар ва қишлоқларидаги уй-жой, маданий-маиший бинолар, болалар муассасалари қурилишида, колхоз ва совхозлардаги қурилишларда меҳнат қиладилар.

МУТАХАССИСЛАРНИНГ ЯНГИ ОТРЯДИ

Бухоро қурилиш техникумининг кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларини 352 ёш мутахассис битириб чиқди. Саноат ва граждан қурилиши, қурилишнинг ички санитария-техник тузилиши, темир-бетон ва металл конструкцияларини монтаж қилиш мутахассисликлари бўйича билим олган техниклар Бухоронинг шаҳар ва қишлоқларидаги қурилишларга ишга юборилади.

МЕНДЕЛЕЕВ ЖАДВАЛИНИНГ АВТОМАТЛАШТИРИЛГАН НУСХАСИ

Политехника институти филиалининг химия кафедрасида жаҳонга машҳур бўлган Менделеев жадвалининг автоматлаштирилган нусхаси ишлаб чиқилди. Кафедра мудири, химия фанлари кандидати, доцент Р. Абдураҳмонов раҳбарлигида электрон схема асосида яратилган бу жадвалда ҳар бир элемент алоҳида ёритилган бўлиб, унинг қайси давр ва группага тегишли эканлиги ҳамда атом оғирлигини аниқлаб олиш имкони бор. Қўшни таблода эса элементларнинг электрон қобиқлари тузилиши намойиш қилинади.

Жадвал ёрдамида мураккаб ҳисобланган химиявий боғланиш табиати, элементлар ички тузилиши ва умумий хоссаларини бирмунча осонлик билан тушуниш мумкинлиги амалда исботланди. Характерли томони шуки, Менделеев жадвалининг автоматлаштирилган нусхасидан студентлар ва илмий ходимларгина эмас, балки юқори синф ўқувчилари ҳам фойдалана олишади.

Қ. АҲМЕРОВ.

Серҳуеш республикамиз боғларида олма, шафтоли, нок каби мевалар ғарқ пишди. Эртапишар узумлар ва чиллакининг ғужумидан бол томади. Боғбону соҳибкорлар етиштирилган ҳосилни тезкорлик билан йиғиштириб олиб, шаҳарликлар дастурхонига тортиқ қилмоқдалар. Суратларда: (чапдан) Усмон Юсупов номли аграр-саноат бирлашмасининг боғбони Жуманазар Худоёров пишиб етилган узумларни кўздан кечираётир. Ўртада шу хўжалик боғларида етиштирилган олмалар. Унгда эса Ворошилов районидаги «Октябрь» колхозининг ёш боғбонлари Марҳамат Жалолова, Муборак Бегматовалар олма теришяпти.

А. Тўраев ва Ж. Тўраев фотолари.

Бензин исроф бўлмайди

Республика нефть базаларида жорий қилинган мослама бензиннинг буғланиб кетишини 90-95 процент камайтиради. Худди қопқоқдек махсус тўр халқа ёқилғининг устида сузиб юради. Бензиннинг учиб кетишини камайтиради. Идиш қисман тўлдирилган бўлса ҳам, бензин ҳавога чиқмайди. Бундай қопқоқларнинг қўлланилиши битта ўртача ҳажмдаги идишнинг ўзидаёқ бир йил мобайнида 100 минг сўмдан ортиқроқ маблағни тежаш имкониятини беради. (ЎзТАГ).

УМР ФАСЛЛАРИ

Ёш, истеъдодли шоир Ҳабиб тенгқурлари орасида жўшқинлиги ва принципиаллиги билан ажралиб туради. Ана шу каби фазилатлари унга ҳам шуҳрат келтиради, ҳам унинг ҳаётини мураккаблаштиради, ширингина турмуши аччиқ-чучук тарзда кечишига сабаб бўлади. Чунки, у қалин эвазига зўрлаб эрга берилаётган синглисининг дарду ҳасратларига қулоқ солиб, мутаассиб акаси, эскилик тарафдори отасининг раъйига қарши боради ва уларнинг режаларини бузади. Ўзи ишлаётган нашриётда эса бўш, ҳали пишиб етилмаган романнинг босилиб чиқишига йўл қўймайди, аввал бош редактор, сўнг директор билан олишади. Ишдан кетади. Қарши даштларини гулистонга айлантираётган чўлқуварлар ҳақидаги поэмасини кечиктириб юборади, ниҳоят, уни битириб, нашриётга олиб келганида яна жиддий қаршиликларга учрайди. Ана шундай мураккаб қарама-қаршиликлар оғушида сермазмун ҳаёт кечираётган Ҳабибнинг уйида ҳам тинчлик йўқ...

Ҳабиб дурустроқ ижод қилишга имкон топмайди, бунинг устига ёшликда севишган ҳаммаҳалласи, гўзал ва дилбар қиз Нозиманинг унга ҳурмати, меҳрибонлиги, ҳамфикрлиги.. уни уйдан яна бездиради. Шу сингари воқеалар гирдобида қолган Ҳабиб ёмғирли куз кунларининг бирида фақат машинкаси-ю уст кийимлари билан уйидан чиқиб кетади... Шу оддий ҳаётий воқеалар силсиласи «Йилнинг тўрт фасли» бадиий рангли фильмда ўз ифодасини топган.

Сценарий муаллифи ва режиссёр Ҳожи Аҳмар ўзининг бу янги фильмида ҳаётда кўрган-кечирганларини, замондошлари турмушидан ҳис ва идрок этганларини ҳаққоний лавҳаларда тасвирлайди. Асар қаҳрамони Ҳабибнинг иш ва қилмишларида, фикр ва мулоҳазаларида, турмуш масалаларига оид қарашларига санъаткор, журналист Ҳожи Аҳмар таржимаи ҳолига оид кўпгина таниш нуқталар бор. Зеро, Ҳожи Аҳмар ҳам Мирзачўлни гулистонга айлантирганлар орасида кўп бўлган, улар ҳақида китоб ёзган, ҳикоя, очерклар эълон қилиб келади. Ҳожи Аҳмар бу ишида ҳам аввалги «Конструктор», «Интеграл», «Қалдирғочлар баҳорда келади» фильмларида бошлаб, давом эттирган изланишлари изидан боради, уларни чуқурлаштиради, ҳаётий лавҳаларга сайқал беришда профессионал малакаси ошиб бораётганлигини кўрсатади.

Асарнинг муваффақиятли чиқишида рассом Наримон Раҳимбоев, оператор Ҳотам Файзиевларнинг ҳам ҳиссаси катта. Хусусан Ҳ. Файзиев суратга олган кадрлар, лавҳалар жозибадорлиги билан томошабинни мафтун этади. Камера ҳаёт лавҳаларини шундоққина қайд этибгина қолмайди, балки,ҳар бир эпизоднинг жозибали, ифодали, нафис бўлиб чиқишига ва, энг муҳими, қаҳрамонлар ички дунёсини очиб беришга, драматург ва режиссёр ғоясини, ниятини аниқ, бадиий талқин этишга хизмат қилади.

К И Н О

Режиссёр ҳам, опертор ҳам воқеалар содир бўладиган замон ва макон учун яхши фон танлашган. Воқеалар Тошкентда кечади. Шаҳар ҳуснига ҳусн қўшиб юборган янги муҳташам бинолар, кўркам хиёбонлар эски, бузилиб бораётган маҳаллаларнинг лавҳалари билан алмашиниб туради. Ҳабибнинг отаси эски маҳаллада яшайди. Улар амал қилиб келган зарарли удумлар ана шу бузилиб кетай деб турган уйлардек омонат кўринади кўзга. Рассом, оператор, режиссёр ана шу киёсий, мажозий тасвир воситаларини тасвирлар эканлар, асар ғоясини аниқ ва ифодали очиб беришга эришадилар. Режиссёр қаҳрамон орзу-умидлари, интилишлари, қилаётган ишларининг улуғворлигини яққолроқ тасвирлаш учун ёшларнинг Қарши даштларига оммавий сафарбарлигини акс эттирувчи, митинг лавҳаларидан, улкан қурилишлар панорамасидан, архив материалларидан, Ҳамид Олимжон, Александр Довженко, Расул Гамзатов шеърларидан фойдаланади.

Фильмнинг муваффақиятли чиқишида яна бир жиҳат бор: бу асосий ролларга яхши актёрлар танлангани ва режиссёрнинг улар билан самарали ижодий иш олиб борганидир. Бош қаҳрамон қиёфасини гавдалантирган истеъдодли актёр Исамат Эргашев жўшқин ва эҳтиросли туйғулар соҳиби Ҳабибнинг мураккаб кечинмаларини ўзига хос самимият билан ишонарли, аниқ талқин қилади. Айниқса, унинг дўсти Овчаренко билан ёшлар орасида бўлиши, китобхонлар конференциясида саволларга жавоб бериши, ўғилларига меҳру оқибати яхши талқин қилинган. Лекин драматик тўқнашувларнинг чуқур ишланмаганлиги сабабли унинг акаси, отаси билан баҳслари, нашриётдаги мунозаралардаги тортишувлари эпизодлари бўш, таъсирсиз чиққан. Ҳабиб, албатта, йиғма, умумлашма образ: у кўплаб талантли, жўшқин ёш шоирларимизнинг тимсоли сифатида берилади. Бунинг учун материаллар етарли. Лекин унинг шоирлигини таъкидлаш учун олинган шеърий материал қаҳрамоннинг ўзига хос шоирлигига ишончни сусайтиради.

Фильмда талантли актриса Гулчеҳра Жамилова пок, аммо рўёбга чиқмаган севгисига садоқатини сақлаб қолган, Ҳабиб билан бирга бўлишга интилувчи, бироқ, унинг оиласини бузишга андиша қилган, бутун истеъдодини илм-фан йўлига тиккан Нозиманинг ўктамлигини, самимий ҳиссиётларини яхши талқин қилади. Шунингдек, Ҳабибнинг ўғли Акбар (ёш артист И. Аҳмар), хотини Муҳаббат (артистка М. Эрматова) акаси Ҳамид (артист Ш. Қобулов), синглиси Асал (артистка Д. Жабборова)ларнинг ҳар бири ўз характери, интилишлари билан ажралиб турувчи киёфалар сифатида эсда қолади. Лекин бошқа образларга режиссёр унча эътибор бермаган, ўткир драматик материал яратмаган. Натижада Машраб Юнусов, Яҳёхон Маматхонов сингари санъаткорлар ёдда қоладиган образлар яратиш имкониятига эга бўла олмаганлар.

Фильмнинг пафоси, тасвирий жиҳатлари, асосий образларнинг реалистик талқини, умуман, бу асарнинг муваффақиятини таъминлаган. «Ўзбекфильм»нинг замонамиз ёшларининг иш ва курашларини талқин қилувчи янги маҳсулоти кино мухлисларига ҳам маъқул бўлади, деб ўйлаймиз.

М. ЯҲЁЕВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ХОККЕЙЧИ ҚИЗЛАР

Андижондаги «Спартак» стадионида чим-хоккей бўйича аёллар командалари «Андижанская Правда» газетаси совринн учун ўзаро куч синашдилар. Беш кун давом этган совриндорлик баҳсининг якунловчи учрашувида Москва областининг «Спартак» командаси билан маҳаллий спартакчилар куч синашишди. Бош соврин учун кураш дуранг бўлди. Иккала команда ҳам 15 тадан очко тўплади. Фақат андижонлик спартакчи қизлар тўплар нисбатига кўра биринчиликни қўлга киритишди.

— Март ойида ўтказилган Бутуниттифоқ биринчи турнирида тўрт команда иштирок этган эди. Москвада ўтказилган ана шу турнир ғолиби бўлиш андижонлик хоккейчиларга насиб қилди. Яқинда Андижонда ўтказилган мусобақаларда эса, тўққиз коллектив совриндорлик учун ўзаро баҳслашди. Зеро, мамлакатимизда спортнинг оммавий турларидан бирига айланаётган чим-хоккей ихлосманди бўлган хотин-қизларнинг сафи тобора кенгайиб бормоқда. Тўққиз команда чегара эмас. Жойлардан хоккейчи аёллар командалари қаторига бизнинг коллективни ҳам қўшинглар, деган илтимосномалар келиб турибди.

Хотин-қизлар ўртасида чим хоккей бўйича Бутуниттифоқ комиссиясининг раиси Ж. Фирсованинг бу гапларини андижонлик хоккейчилар устози М. Ким тўлдирди:

— Москвада ўтказилган мусобақалардан бери хоккейчи аёллар ўйинида ўзгариш борлиги кўзга ташланиб қолди. Хоккейчилар нисбатан тактик ва техник жиҳатдан маҳорат кўрсатиб, мухлисларни мамнун этмоқдалар. Совриндорлик учун ўтказилган ҳар бир учрашув мазмунли ва мароқли бўлди. Энг муҳими кучли ва қобилиятли ўйинчиларнинг ҳаракатларини зимдан кузатиш билан бўлажак СССР терма командаси аъзоларини кўз остига олиб қўйдик.

— Мамлакат терма командаси аъзоларини қандай саралаган бўлурдингиз? — деган саволга чим хоккей бўйича Бутуниттифоқ комиссияси раиси қуйидагича жавоб қилди:

— Аввало, ўйинчиларни танлашда шошқалоқлик ярамайди, аммо терма командага номзодлар хусусида аниқ гап айтиладиган бўлса, мен андижонлик хоккейчилар билан Москва области командаси қизларидан танлашни лозим кўрардим...

Совет Иттифоқида чим устида хоккей ўйнаш 1930 йилдан расм бўла бошлади. Ўшанда, марказий физкультура институти студентлари билан москвалик динамочи қизлар илк мартта ўртоқлик учрашувида куч синашгандилар. Шундан кейин, спортнинг бу тури негадир эътиборсиз қолди. Орадан қирқ йил ўтиб, кўмкўк майдонда яна хоккейчи қизлар кўзга ташланиб қолишди. Мазкур танаффусдан сўнг «Правда» газетаси ёзганидек: «Бизнинг мамлакатимизда биринчи бўлиб яшил майдонга пахтакор ўлканинг Андижон шаҳри қизлари чиқдилар».

Андижонда чим хоккейнинг оммавийлашиб кетганига анча бўлди. Бу ўйинни студент йигитлар бошлашган эди. «Меҳнат» командаси 1975 йилда мамлакат биринчилиги биринчи лигасида қатнашиб, иккинчи ўринни эгаллади. Келаси йили эса, олий лигада қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди. Йигитларнинг қўлга киритган бу ютуқларидан руҳланган Андижон областининг жисмоний тарбия ва спорт ишлари бўйича муттасаддилари муҳим масалани кўтардилар. «Ўсмирлар хоккей командасининг ютуқлари чакки эмас. Лекин бу ўйинга хотин-қизларни жалб қилолмаяпмиз».

Кўп ўтмай қўл тўпи билан шуғулланувчи спортчилар базасида чим хоккей бўйича қизлар командаси тузилди. Тажрибали спортчи Мирон Дмитриевич Ким команданинг катта тренери қилиб тайинланди. Таниқли спортчи Евгений Жико эса, унга ёрдам берадиган бўлди. Аёллар командаси аъзолари қуйидаги тартибда расмийлаштирилди: дарвозабонлар Наташа Напрненко, Гуля Мамутова, ҳимоячилар Наима Лешченко, Валя Дунаева, Зера Чауш, Вера Бикетова, Света Панкрушина, ярим ҳимоячилар Элмира Бекметова, Флюра Исенбаева, Хам Алина, Феня Қодирова, Наташа Чернишева, Лариса Левшанова, ҳужумчилар — Ляйля Аҳмерова, Оля Грачева, Элмира Орифжонова, Света Расулова.

Команда аъзолари спортнинг чим хоккей турига меҳр қўйдилар. Тренерлар хоккейчи қизларда янги расм бўлаётган спорт ўйинига ҳавас уйғотишга ҳаракат қилдилар. Ўйиннинг қонун-қоидалари, техникаси ва тактикаси борасида ҳафсала билан иш юритдилар. Йигитлар командасидан С. Ткаченко, Ю. Циганов каби ўйинчилар хоккейчи қизларга човгон ўйнатиб тўп суриш сир-асрорларини ўрганишда кўмаклашдилар. Ана шу тариқа андижонлик хоккейчи қизларнинг маҳоратлари ва тажрибалари орта бошлади.

Хоккейчи қизлар ҳар сешанба, чоршанба ва пайшанба кунлари кеч соат 5 да, дам олиш куни эса, эрталабдан «Спартак» стадионида тўпланиб, яшил майдон узра машқ қилишни давом эттиравердилар. Икки ойлик машқлардан кейин дастлабки расмий ўйин ўтказилди. Қизларнинг хоккей ўйнаши андижонлик мухлислар эътиборини тортди. Хоккейчи қизлар командаси тузилгани ҳақидаги хушхабар тез тарқалди. Андижон область партия комитети, область ижроия комитети ўзига хос ташаббусни маъқуллаб, «Областда спортнинг чим устида хоккей турини ривожлантириш чоралари тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Ўтган йилнинг август ойида хоккейчилар Черновци университети хоккейчи қизлари билан куч синашдилар. Бу учрашув андижонликлар учун маҳорат мактаби бўлди. Кейин Фрунзе шаҳрида ўтказилган Бутуниттифоқ турнирида қатнашиб, учинчи фахрли ўринни қўлга киритдилар. Хоккейчи қизлар СССР спорт комитетига мактуб йўллаб, чим устида хоккей бўйича аёллар командаларини барча республикаларда ташкил этиш ва уни оммалаштиришга ёрдам беришни сўраб, илтимос қилишди.

Андижон область партия комитети Бутуниттифоқ спорт комитетига ҳам худди шу мазмунда мактуб йўллади. Унда пахтакор ўлкада чим устида хоккейни ривожлантириш учун кенг имкониятлар борлиги ва андижонлик хоккейчиларнинг бу борадаги қўлга киритган ютуқлари ҳақида маълум қилинди. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетининг раиси С. Павловдан жавоб мактубининг келиши кўпчиликни мамнун этди. Унда андижонликлар ташаббуси қўллаб-қувватланганлиги баён этилган эди.

Хушхабар андижонлик хоккейчиларни беҳад қувонтирди. Улар мусобақаларни ва машқларни уюшқоқлик билан ўтказиб, Москвада аёллар командаси ўртасида Бутуниттифоқ турнирида иштирок этдилар. Тўрт команда иштирокида ўтказилган мазкур турнирда андижонлик хоккейчилар ғолиб бўлишди. Хоккейчиларимиз Андижонда ўтказилган иккинчи турнирни ҳам муваффақиятли якунладилар. Хуллас, мамлакатимиз хоккейчи қизлари халқаро турнирларда иштирок этиш учун астойдил ҳозирлик кўрмоқдалар. Спортнинг чим хоккей тури бугунги кунда жаҳоннинг 33 мамлакатида оммалашган. Москва олимпиадасида жаҳондаги кучли командаларнинг иштирок этиши кўзда тутилган. Андижонлик хоккейчиларнинг мақсади ана шу йирик мусобақаларда қатнашишдир.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БУТУНИТТИФОҚ ЁШЛАР ЎЙИНЛАРИ

Бутуниттифоқ ёшлар II спорт ўйинлари ниҳоясига етди. Бир неча кун давом этган баҳсларга якун ясалиб, совриндорлар тақдирланди. Мусобақанинг сўнгги кунлари ўзбекистонлик спортчилар бирмунча дуруст натижаларни қўлга киритдилар. Жумладан, Ленинградда куч синашган велосипедчиларимиздан Ш. Заҳриддинов кумуш медаль совриндори бўлди. У 145,8 километр, 18 даврали пойгада маррага иккинчи бўлиб келди. Оддий йўл бўйлаб ўтказилган команда биринчилигида эса, вакилларимиз 118 очко билан биринчиликни қўлга киритишди. Футболчилар эса, учинчи фахрли ўрин учун курашни Қирғизистон командаси билан ўтказиб, имкониятни бой беришди. Киевда енгил атлетикачиларнинг 400 метрга ўтказилган баҳсида вакилимиз И. Чемина фахрли иккинчи ўринни эгаллади. Баландликка сакраган Е. Савельева эса кўнсига бронза медали тақди. Вильнюсда гандбол баҳслари тугади. Қизлар Озарбайжон командасини (16:15) енгиб, бешинчи ўринни эгаллашган бўлса, йигитлар Қозоғистон спортчиларидан устун келиб (26:24) саккизинчи ўринни олишди. Минскда ёш чарм қўлқоп усталари баҳслашдилар. Бу ерда Э. Сайдаметов, Ш. Князхонов, Э. Ильёсов мусобақанинг бронза, А. Шевцов эса, кумуш медали совриндори бўлдилар. Команда ҳисобида ўзбекистонлик боксчилар бешинчи ўринни эгаллашди.

ДАВРА БОШИДА

ФУТБОЛ. Олий лига командалари иккинчи давра ўйинларини бошлашди. Москвада динамочилар билан торпедочилар куч синашдилар. Москвада ва «Арарат» — «Шахтёр» ўйинида 1:1 ҳисоби қайд қилинди. Тбилисилик динамочилар билан «Заря», «Карпат» футболчилари билан «Қайрат» ўйинида ҳисоб очилмади. Қолган ўйинлар қуйидагича ўтди: «Зенит» — «Днепр» — 1:1, «Крилья Советов» — «Динамо» (Киев) — 0:1, «Нефтчи» — «Черноморец» — 1:0. Ҳозирча 22 очко билан киевлик динамочилар пешқадамлик қилмоқдалар. Командалар СССР кубоги ўйинлари халқаро турнирлар муносабати билан бир неча кун танаффус қиладилар.

Биринчи лига командалари бугун иккинчи давранинг галдаги ўйинларини ўтказадилар. «Пахтакор» эса, неча Минскда маҳаллий динамочилар меҳмони бўлди.

ОЛТИН ВА БРОНЗА

ҚИЛИЧБОЗЛИК. Буэнос-Айрес шаҳрида жаҳон чемпионати баҳслари поёнига етди. Қиличбозлар мусобақасида совет спортчилари жаҳон чемпиони номига сазовор бўлиб, олтин медалларни қўлга киритишган бўлса, рапирачилар баҳсида бронза медалига лойиқ кўрилди. Рапирачиларнинг бу ютуғига етти учрашувдан иккитасини бой берган тошкентлик Собир Рўзиев муносиб ҳисса қўшди.

ИЛМ-ФАН — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ШОВҚИНГА ҚАРШИ

Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институтининг олимлари завод цехларида чиқадиган шовқинга қарши кураш тадбирлари комплексини ишлаб чиқдилар. Самарали анализ ва контроль қилиб туриш каби ташкилий тадбирлар билан бирга бу комплекс «шовқинга қарши» техникавий такомиллаштирувларни, янги саноат объектларни қуришда бинокорларга бериладиган тавсияларни ўз ичига олади.

Жумладан, Тошкент абразив заводи ходимларининг буюртмасига биноан токарлик цехи учун акустик қопламасининг иш лойиҳаси ишлаб чиқилди. Олимлар берган тавсияларни жорий этиш ишчилар меҳнат шароитларини анча яхшилашга имкон беради. (ЎзТАГ).

«Учқун» тўқимачилик-галантерея ишлаб чиқариш бирлашмасининг тўқувчиси Л. Шокаримова Улуғ Октябрь 60 йиллиги шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақада яхши натижаларга эришмоқда. У фақат давлат Сифат белгисига сазовор бўлган маҳсулот тайёрлаб, кунлик нормасини 1,5 баравар ошириб адо этаётир. Суратда: илғор ишчи Л. Шокаримова.

И. Глауберзон фотоси.

ОММАБОП КИТОБЛАР

«Фан» нашриёти коллективи ёш билим хавасқорларига атаб чиқарган янги оммабоп китоблар туркуми «Олимлар — ўқувчиларга» деб аталади. Чиройли қилиб безатилиб, рус ва ўзбек тилларида чиқарилган китобчаларда табиат ва жамият ривожланиши ходисалари ва қонунларини илмий тушунишнинг асослари тўғрисида ўқувчиларга тушунарли шаклда дастлабки тасаввур бериш, бугунги фанимизда ўрганилаётган проблемалар билан таништириш кўзда тутилади. Бу туркумдаги китобларни чиқаришга республиканинг кўзга кўринган олимлари жалб этилган. Ўқувчилар дастлабки оммабоп китобларни янги ўқув йили бошланганидан кейин тез орада оладилар.

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

Реклама ва эълонлар

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — Она (кундуз ва кечқурун).

Кўзиқоринхўр одам — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ВОСТОК» «ҚОЗОҒИСТОН», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кўзгу — «КЎКЧА», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Атиги бир тун — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Сўнган гулханлар тафти — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Зангори осмон остида — «ДРУЖБА» (21.00), С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

Ҳ. М. АБДУЛЛАЕВ НОМЛИ ГЕОЛОГИЯ ВА ГЕОФИЗИКА ИНСТИТУТИ

лабораториялар бўйича ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта илмий ходимлар: чўкма формациялар рудогенези, (норуда қазилмалар геологияси ихтисоси бўйича); геохимия ихтисоси бўйича геохимия цикллари ва жараёнлари (хўжалик шартномалари юзасидан бажариладиган ишлар бўйича);

кичик илмий ходимлар: минералогия ихтисоси бўйича онтогения ва филогения минераллари, магматик жинслар петрографияси ихтисоси бўйича магматик формациялар ва абсолют ёш, норуда фойдали қазилмалар геологияси ихтисоси бўйича мўмиёни ўрганиш лабораторияси (2 ўрин); ҳисоблаш комплексларининг математик таъминоти ва геология бўйича автоматлаштирилган бошқарув системаси ихтисоси бўйича илмий тадқиқотларнинг автоматлаштирилган системаси группаси.

Конкурсда фан докторлари ва кандидатлари ҳамда юқорида кўрсатилган ихтисослар бўйича катта амалий тажрибага эга бўлган мутахассислар қатнашишлари мумкин.

КОНКУРС МУДДАТИ — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳри-17, Академик Сулаймонова кўчаси, 33-уй, илмий секретарга.

●

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ

кафедралар бўйича

ФАРҒОНА ФИЛИАЛИДА ИШЛАШ УЧУН

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: рус тили, олий математика, ўсимликшунослик, қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш;

доцентлар: фалсафа, фитопатология ва энтомология, қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби;

катта ўқитувчилар: сиёсий иқтисод, ботаника, зоогигиена ва микробиология;

ўқитувчилар: рус тили, жисмоний тарбия;

ассистентлар: сиёсий иқтисод, КПСС тарихи, қишлоқ хўжалиги мелиорацияси, тупроқшунослик, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш экономикаси ва уни ташкил этиш, статистика, меҳнатни илмий ташкил этиш ва нормаллаштириш, физика ва қишлоқ хўжалиги метрологияси, қишлоқ хўжалик ҳайвонларини боқиш, чорвачилик (2 ўрин), агрономия, қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби, қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш.

ИНСТИТУТДА ИШЛАШ УЧУН

ассистентлар: қишлоқ хўжалик экономикаси, ноорганик химия;

катта ўқитувчи, доцент (ярим ставка): органик химия.

КОНКУРС МУДДАТИ — 14 августгача.

Ҳужжатларни юбориш учун адрес: Тошкент шаҳри, 183-алоқа бўлими.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги коллегияси Самарқанд давлат университетининг проректори, физика-математика фанлари кандидати, доцент

Ҳоди Орифович АБДУЛЛАЕВнинг

вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент давлат маданият институти ректорати, партия ва маҳаллий ташкилотлари институтнинг ўзбек тили ва адабиёти кафедраси ўқитувчиси Ш. Шарипова отаси

Мирза ФАЙЗИХЎЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Гимнастика. 10.30 — «Егор Буличев ва бошқалар» (фильм-спектакль). 15.00 — Кинопрограмма. 15.50 — Биз табиат билан танишамиз. 16.15 — «О. Гончар ижоди». 17.00 — «Кекса устанинг васияти» (бадиий фильм, 2-серия). 18.05 — «Поэзия». 18.35 — Ёш бандурачилар ижро этадилар. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — БАМнинг меҳнат суръати (1-кўрсатув). 20.00 — М. Мордасова куйлайди. 20.45 — СССР Конституцияси лойиҳасини муҳокама қиламиз. 21.00 — Бизнинг биография. 1953 йил. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Балет ҳақида. 23.45 — Бутуниттифоқ II-ёшлар спорт ўйинларида. 00.15 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Мультфильм. 11.50 — Бир актер театри. А. Аҳмедов. «Мен Ватан ўғлиман». 12.25 — «Камолот сари» (бадиий фильм). 18.30 — Ленин йўлидан — Октябрь йўлидан борамиз. 19.00 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — «Ёшлик». 19.45 — Ахборот. 20.00 — Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига. 20.30 — Нафосат оламида. 21.00 — Ахборот. 21.20 — Ўзбек халқ қўшиқлари ва рақслари. 22.00 — «Вақт» (Москва). 22.30 — Комплекс механизация — пахтачиликнинг бош йўналиши. 22.45 — «Совет Иттифоқи элчиси» (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — «Қора чайка» (бадиий фильм). 20.40 — Янгиликлар. 21.00 — Реклама. 21.10 — Концерт. 21.50 — СССР халқ артисти Игорь Ильинский. А. П. Чехов асарларини ўқийди.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — О. Ҳатамов ва Ф. Мамадалиев ижро этади. 9.30 — Халқ талантлари концерти. 11.15 — СССР Конституцияси лойиҳасини муҳокама қиламиз. 12.10 — «Ўзбекистон ишчиси». 13.00 — Холидаҳнинг орзулари (радиоочерк). 13.30 — Куба музикаларидан концерт. 14.00 — Машина терими — иш унуми. 16.10 — «Темир оқим». 19.00 — Т. Алиматов чалади. 19.20 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 20.25 — Қорақалпоқ куйларидан концерт. 21.00 — Радиотингловчиларнинг хатлари асосида концерт. 22.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — 26 июль — Кубанинг миллий байрами. 22.40 — У. Назаров. «Одамлар» (инсценировка қилинган ҳикоя). 23.15 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700 000. ГСП. Тошкент. ЛЕНИН проспекти 41 * ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.
Р. 13326. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. — 172.